

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою Радою ХНМУ
від 30.01.2025 р. Протокол № 3

Введено в дію
Наказ ХНМУ
від 31.01.2025 р. № 33

Ректор ХНМУ
Д-р мед. В.В. М'ясоєдов

**ПРОГРАМА ПІДГОТОВКИ В ІНТЕРНАТУРІ ЗА
СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «НЕВРОЛОГІЯ»**

Галузь знань: І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення»

Складова освіти: післядипломна освіта, первинна спеціалізація

Спеціальність: І2 «Медицина»

Спеціальність
в інтернатурі: «Неврологія»

Попередня освіта: ступінь магістра за спеціальністю
222 «Медицина», І2 «Медицина»

Харків
2025

РОЗРОБНИКИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Програма розроблена робочою групою професорсько-викладацького складу ХНМУ на основі Примірної програми підготовки в інтернатурі за спеціальністю «Неврологія», затвердженою Наказом МОЗ України від 14.07.2022 р. №1219

Товажнянська Олена Леонідівна	завідувач кафедри неврології Харківського національного медичного університету
Некрасова Наталія Олександрівна	професор кафедри неврології Харківського національного медичного університету
Каук Оксана Іванівна	доцент кафедри неврології Харківського національного медичного університету
Літовченко Тетяна Анатоліївна	завідувач кафедри неврології та дитячої неврології Харківського національного медичного університету
Флорікян Вартануш Аршавірівна	кандидат медичних наук, доцент кафедри неврології та дитячої неврології Харківського національного медичного університету

Програму обговорено на засіданні кафедри неврології ХНМУ 26 серпня 2024р., протокол №15.

ВСТУП

У програмі відображені основні засади набуття спеціальності «Неврологія» в інтернатурі та представлена основна навчальна програма з урахуванням положень Європейських вимог до підготовки з неврології Європейського союзу медичних фахівців (UEMS). Медична спеціальність «Неврологія» охоплює діагностику, розуміння основних патогенетичних і патофізіологічних механізмів та лікування вроджених і набутих, гострих і хронічних форм патології нервової системи. Неврологія є галуззю, яка постійно розвивається паралельно з розвитком нейронаук і перетинається з багатьма іншими медичними спеціальностями, зокрема нейрохірургією, психіатрією, реабілітацією, клінічною генетикою, внутрішніми хворобами тощо.

Основною метою інтернатури з неврології є професійна підготовка лікарів-інтернів до самостійної лікарської роботи за спеціальністю «Неврологія».

Відповідно до Наказу МОЗ України № 1254 від 22.06.2021 року, підготовка в інтернатурі за спеціальністю «Неврологія» триває 2 роки і включає освітню і практичну частини. Тривалість освітньої частини інтернатури складає три місяці в кожному році навчання. Практична частина інтернатури проводиться на базі стажування.

За час підготовки в інтернатурі лікарі-інтерни повинні оволодіти відповідними компетентностями, знаннями та навичками, які визначені програмою підготовки в інтернатурі.

Програма містить перелік обов'язкових компетентностей, зміст обов'язкових компонент освітньо-професійної програми, а також додаткові вимоги, зокрема примірний навчальний план освітнього циклу інтернатури за спеціальністю «Неврологія».

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Інтернатура (первинна спеціалізація) є обов'язковою формою післядипломної підготовки випускників усіх факультетів вищих медичних закладів освіти III-IV рівнів акредитації незалежно від підпорядкування та форми власності, після закінчення якої їм присвоюється кваліфікація лікаря-спеціаліста за певним фахом. Основною метою інтернатури є підвищення рівня практичної підготовки лікарів-інтернів у їх професійній готовності до самостійної лікарської роботи.

Інтернатура проводиться у формі очно-заочного навчання на кафедрах вищих медичних закладів освіти III-IV рівнів акредитації і закладів післядипломної освіти та стажування в базових установах охорони здоров'я. В інтернатуру з неврології зараховуються випускники лікувальних факультетів після складання випускних державних іспитів і присвоєння їм кваліфікації лікаря. Підготовка неврологів в інтернатурі проводиться за індивідуальними навчальними планами, розробленими на підставі типового навчального плану і програми інтернатури.

Основним завданням інтернатури з неврології є удосконалення знань і професійних навиків з основних розділів неврології, зокрема клініки, діагностики та лікування неврологічних захворювань.

Програма підготовки в інтернатурі за спеціальністю «Неврологія» розроблена на основі Примірної програми підготовки в інтернатурі, яка затверджена наказом МОЗ України від 14 липня 2022 року № 1219.

Заходи з оцінювання результатів проходження інтернатури складаються з поточного, проміжного та підсумкового оцінювання (атестації). Підсумкове оцінювання (атестація) включає ліцензійний інтегрований іспит Крок 3» та іспит з оволодіння практичними навичками, по закінченню якого проводиться співбесіда зі спеціальності.

І. ПРОФІЛЬ ПРОГРАМИ

Галузь знань	І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення»
Складник освіти	Післядипломна освіта, первинна спеціалізація
Спеціальність	Неврологія
Кваліфікація	Лікар-спеціаліст
Передумови вступу	Ступінь магістра в галузі знань І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення» за спеціальністю 222 «Медицина», І2 «Медицина»
Форма проходження інтернатури	Очна
Мова (и)	Українська
Академічні права интерна	Безперервний професійний розвиток. Можлива подальша підготовка на третьому (освітньо- науковому) рівні вищої освіти. Здобуття додаткових кваліфікацій та лікарських спеціалізацій (вторинних) в системі освіти дорослих. Робочі місця у закладах охорони здоров'я, самостійне працевлаштування.
Моніторинг та оцінювання	Відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 22 червня 2021 року № 1254 «Про затвердження Положення про інтернатуру, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 17 серпня 2021 року за № 1081/36703
Рівень оволодіння	Визначається в діапазоні від 1(А) до 4 (D); - щодо застосування клінічних знань: 1 (А). Ознайомлений (з проблемою, темою, питанням) 2 (В). Знає основні поняття 3 (С). Знає в цілому (здатний поставити повний діагноз) 4 (D). Знає ґрунтовно та широко (компетентний в лікуванні). Знає власні можливості та обмеження. - щодо застосування практичних навичок: 1 (А). Спостерігав або знає 2 (В). Вміє виконати з допомогою 3 (С). Може виконати цілком, але може потребувати допомоги. 4 (D). Спроможний виконувати без сторонньої допомоги.
Обсяг програми	2 академічні роки, 936 годин освітньої програми; додаткові програми - 112 годин (31,2 кредитів ЄКТС)

Роки навчання	Початок навчання/проходження інтернатури		Закінчення навчання/проходження інтернатури		
	Освітня частина	Практична частина	Освітня частина	Практична частина	Державна Атестація
2	1 вересня I року	1 серпня I року	травень II року	червень II року	червень II року

II. ГРАФІК ОСВІТНЬОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ЧАСТИН ПРОХОДЖЕННЯ ІНТЕРНАТУРИ

Тривалість підготовки в інтернатурі: 22 місяці (3432 години) (114,4 кредитів ECTS).

Освітня частина: (заклади вищої або післядипломної освіти) 6 місяців (936 годин, 31,2 кредити ECTS), по три місяці щорічно (468 годин, 15,6 кредитів ECTS на рік).

Практична частина: (бази стажування) 16 місяців (2496 годин)

Рік підготовки	МІСЯЦІ											
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII
I-й	П	О	О	О	П	П	П	П	П	П	П	В
II-й	П	П	П	П	П	О	О	П	П	П	О	В

П – практична частина підготовки на базі стажування;

О – освітня частина підготовки - навчання на кафедрі;

В – відпустка.

III. ПЕРЕЛІК ОБОВ'ЯЗКОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ПО ЗАКІНЧЕННЮ ІНТЕРНАТУРИ

Інтегральна компетентність	ІК01. Здатність розв'язувати спеціалізовані задачі і проблеми у професійній діяльності в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю «Неврологія»
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК01. Знання основ законодавства України про охорону здоров'я та їх застосування у щоденній практиці. ЗК02. Здатність до абстрактного мислення, пошуку, аналізу, синтезу, опрацювання інформації. ЗК03. Спроможність до самооцінки власних досягнень та підвищення їх рівня. ЗК04. Спроможність усно і письмово спілкуватися державною мовою при заповненні медичної документації та спілкуванні з пацієнтами. ЗК05. Уміння використовувати інформаційно-комунікаційні технології, володіння навичками роботи з комп'ютерною технікою. ЗК06. Спроможність до критичного мислення, аналізу та вирішення ситуативних проблем в медичній практиці. ЗК07. Дотримання деонтологічних норм у професійній діяльності.

	ЗК08. Спроможність реалізувати систему знань і практичних умінь щодо забезпечення здорового способу та безпеки власного життя і життя пацієнтів ЗК09. Наявність соціальної активності та відповідальної громадянської позиції у лікарській діяльності. ЗК10. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані. ЗК11. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень. ЗК12. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагнози, невідкладні стани. ЗК13. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги, домедичної допомоги за міжнародними протоколами. ЗК14. Знати покази, протипоказання, побічні дії препаратів які використовуються в неврологічній практиці та побічну дію препаратів, які приймаються пацієнтом системно. ЗК15. Наявність базових знань наукової методології, навички критичної інтерпретації результатів дослідження та досвід застосування сучасних методів, таких як доказова медицина.
Професійні компетентності (ПК)	ПК01. Наявність визначених теоретичних та клінічних знань, з питань, що представлені в тематичному переліку курсів програми інтернатури. ПК02. Вміння провести дослідження неврологічного статусу і оцінити його результати. ПК03. Вміння провести лікувально-діагностичні маніпуляції (люмбальну пункцію, лікувальні блокади). ПК04. Вміння діагностувати неврологічну патологію. ПК05. Вміння провести диференційну діагностику неврологічних захворювань. ПК06. Вміння провести клінічну оцінку і інтерпретацію лабораторних показників крові і ліквору та даних інструментальних методів дослідження при неврологічній патології. ПК07. Вміння призначити адекватні додаткові лабораторні і інструментальні методи діагностики. ПК08. Вміння визначити лікувальну тактику і проводити лікування захворювань нервової системи. ПК09. Вміння проводити профілактику захворювань нервової системи.

IV. ЗМІСТ ОБОВ'ЯЗКОВИХ КОМПОНЕНТ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ

№ з/п	КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ	
Курс 1.	Соціальна медицина.	
Навчальна мета	Знання з загальних і організаційних питань неврологічної допомоги, етики, деонтології, медичної психології, профілактики, диспансеризації в неврологічній практиці, експертних питань в неврології.	
Знання		Вміння
01.1 Загальні та організаційні питання неврологічної допомоги. 01.2 Етика і деонтологія в неврологічній практиці. 01.3 Медична психологія в неврологічній практиці. 01.4 Методологія неврологічного діагнозу. 01.5 Концепції Міжнародних класифікацій хвороб, функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я. 01.6 Профілактика та диспансеризація в неврології. 01.7 Експертні питання в неврології. 01.8 Санітарно-просвітницька робота лікаря-невролога.		1. Застосовувати знання з етики, деонтології та медичної психології в практичній діяльності (при спілкуванні з пацієнтами, родичами пацієнтів, колегами). 2. Використовувати знання з методології неврологічного діагнозу в практичній діяльності. 3. Проводити санітарно-просвітницьку роботу.
Курс 2.	Анатомо-фізіологічні основи уражень нервової системи.	
Навчальна мета	Знання і розуміння анатомо-фізіологічних основ уражень нервової системи.	
Знання		Вміння
02.1 Анатомо-фізіологічний вступ в клініку нервових захворювань. 02.2 Основні відомості про структурно-функціональну організацію нервової системи. 02.3 Основні відомості з філогенезу та онтогенезу, гістології, фізіології, патології і патофізіології нервової системи. 02.4 Функція чутливості і її забезпечення. 02.5 Рефлекторна діяльність. Рефлекси. Рефлекторно-рухова діяльність. 02.6 М'язовий тонус.		1. Використовувати знання анатомо-фізіологічних основ уражень нервової системи в практичній діяльності.

02.7	Провідникова система.	
02.8	Анатомо-фізіологічні відомості про органи чуття.	
02.9	Анатомо-фізіологічні характеристики спинного мозку.	
02.10	Анатомо-фізіологічні характеристики стовбура головного мозку.	
02.11	Анатомо-фізіологічні відомості про I-XII черепні нерви.	
02.12	Анатомо-фізіологічні характеристики мозочка.	
02.13	Анатомо-фізіологічні характеристики підкіркових структур.	
02.13.1	Анатомо-фізіологічні відомості про базальні ганглії.	
02.13.2	Анатомо-фізіологічні відомості про внутрішню капсулу.	
02.13.3	Анатомо-фізіологічні відомості про таламус.	
02.13.4	Анатомо-фізіологічні відомості про гіпоталамус.	
02.14	Анатомо-фізіологічні характеристики кори головного мозку. Локалізація функцій в корі головного мозку.	
02.15	Анатомо-фізіологічні відомості про білу речовину головного мозку.	
02.16	Анатомо-фізіологічні характеристики структур вегетативної нервової системи.	
02.17	Анатомо-фізіологічні відомості про структури лімбіко-ретикулярного комплексу.	
02.18	Анатомо-фізіологічні відомості про кровопостачання головного мозку.	
02.18.1	Будова артеріальної системи головного мозку.	
02.18.2	Будова венозної системи головного мозку.	
02.18.3	Зони васкуляризації артерій головного мозку.	
02.18.4	Регуляція мозкового кровотоку.	

02.19	Анатомо-фізіологічні відомості про кровопостачання спинного мозку.	
02.19.1	Будова артеріальної системи спинного мозку.	
02.19.2	Будова венозної системи спинного мозку.	
02.19.3	Зони васкуляризації артерій спинного мозку.	
02.20	Анатомо-фізіологічні відомості про оболонки, хоріоїдальні сплетіння, лікворну систему головного та спинного мозку. Утворення і циркуляція ліквору.	
02.21	Структура та функціонування гематоенцефалічного бар'єру.	
02.22	Анатомо-фізіологічні відомості про структури периферичного відділу нервової системи (ганглії, корінці, периферичні нерви, сплетіння).	
02.23	Основні відомості про нейромедіаторні системи.	
Курс 3.	Синдромологія уражень нервової системи. Топічна діагностика.	
Навчальна мета	Знання і розуміння синдромології уражень нервової системи та топічної діагностики.	
Знання		Вміння
03.1	Біль.	1. Розпізнати наявність клінічних проявів і синдромів ураження нервової системи: 1.1. Кіркові порушення: афазія і її вид, апраксія і її вид, агнозія і її вид, акалькулія, алексія, аграфія, амнезія, анозогнозія, проблеми з судженням, проблеми з прийняттям рішень, порушення пам'яті, деменція, мігренозна аура, епілептична аура, мутизм, специфічні синдроми. 1.2. Порушення функції черепних нервів та синдроми ураження стовбура мозку: дизосмія, дизгевзія, диплопія, порушення погляду, офтальмоплегія, ністагм, порушення зору, дефекти поля зору, метаморфопсія, птоз, аномалії
03.1.1	Ноцицепція, алодинія, гіпералгезія, невропатичний біль, ноцицептивний біль.	
03.1.2	Гострий і хронічний головний біль (первинний і вторинний).	
03.1.2.1	Головний біль напруги.	
03.1.2.2	Цервікокраніалгія.	
03.1.2.3	Кластерний головний біль.	
03.1.2.4	Мігренозний головний біль.	
03.1.2.5	Інші види головного болю (хронічний щоденний головний біль, новий щоденний головний біль, абuzний головний біль тощо).	
03.2	Головокружіння.	
03.2.1	Доброякісне пароксизмальне позиційне головокружіння.	
03.2.2	Хвороба і синдром Мен'єра.	
03.3	Ністагм.	

03.4	Порушення ліквородинаміки.	зіниць, сенсорні порушення на
03.4.1	Гіпертензивний синдром.	обличчі, слабкість м'язів
	Гідроцефалія. Ідіопатична	обличчя, проблеми з жуванням,
	внутрішньочерепна гіпертензія.	порушення слуху, шум у вухах,
03.4.2	Гіпотензивний синдром.	слабкість м'язів язика,
	Внутрішньочерепна гіпотензія.	атрофії/фібриляції язика,
03.4.3	Синдром блокади	дисфагія, дизартрія, дисфонія,
	субарахноїдального простору	бульбарний синдром,
	спинного мозку.	псевдобульбарний синдром,
03.5	Набряк та набухання головного	запаморочення, головокружіння,
	мозку.	синдром Горнера, альтернуючі
03.6	Порушення пам'яті. Деменція.	синдроми.
03.7	Порушення свідомості.	1.3. Біль і дискомфорт: головний
03.7.1	Затьмарення свідомості (сутінкові	біль, біль на обличчі,
	розлади, делірій, аменція,	регіональний больовий синдром,
	онейроїд, інші форми).	біль у кінцівках, у шиї, у
03.7.2	Виключення свідомості.	попереку, на тулубі,
03.7.2.1	Оглушення.	невропатичний біль,
03.7.2.2	Сопор.	центральный біль, невралгія,
03.7.2.3	Кома.	менінгеальний синдром, судоми,
03.8	Locked-in синдром.	кульгавість.
03.9	Вегетативні стани.	1.4. Вестибулярні проблеми:
03.10	Пароксизмальні стани в	головокружіння, ністагм.
	неврології.	1.5. Проблеми з м'язами:
03.10.1	Різновиди пароксизмальних	слабкість (проксимальна,
	станів.	дистальна, генералізована,
03.10.2	Клінічні прояви пароксизмальних	бульбарна, дихальна), атрофія,
	станів.	гіпертрофія, міотонія, гіпотонія,
03.10.3	Диференційна діагностика	міалгія, судоми, фасцикуляції,
	пароксизмальних станів.	міокімія, підвищена
03.11	Порушення чутливості.	втомлюваність м'язів, зниження
03.11.1	Клінічні прояви порушень	витривалості при фізичних
	чутливості.	навантаженнях.
03.11.2	Синдромологія ураження	1.6. Проблеми з чутливістю:
	чутливості на різних рівнях.	оніміння, парестезії, гіперпатія,
03.11.3	Топічна діагностика уражень	гіпестезія, гіперестезія, алодинія,
	чутливості.	пропріоцептивні порушення,
03.12	Ураження рефлекторно-рухової	порушення відчуття вібрації,
	сфери.	стереогноз, порушення тонких
03.12.1	Клінічні прояви уражень	видів чутливості, тип порушення
	рефлекторно-рухової сфери.	чутливості (корінцевий,
03.12.2	Пірамідна недостатність,	сегментарний, провідниковий,
	центральный та периферичний	кірковий).
	параліч, синкінезії, тощо.	1.7. Рухові проблеми: геміплегія,
03.12.3	Гіперкінези (види, причини,	моноплегія, диплегія, параплегія,
	клінічні прояви, діагностичні	порушення ходи, падіння та

03.12.4	характеристики). Синдромологія ураження рефлекторно-рухової сфери на різних рівнях.	дроп-атаки, спастичність, гіпотонія, гіпокінезія, гіперкінезія (включаючи хорею), дискінезія (включаючи тики тощо), дистонія (зокрема блефароспазм, тортиколіс, окулогірна криза), міоклонус, тремор, атаксія, катаплексія, психогенні рухові розлади, анізорефлексія, пірамідна недостатність.
03.12.5	Топічна діагностика уражень рефлекторно-рухової сфери.	
03.13	Порушення функцій координації та статичні.	1.8. Порушення свідомості: непритомність, синкопи, психогенні напади, делірії, порушення сприйняття (включаючи галюцинації, марення, дереалізацію), ступор, сопор, кома, вегетативний стан.
03.13.1	Статична і динамічна атаксія.	1.9. Вегетативні розлади: дермографізм, порушення потовиділення, неврологічна дисфункція сечового міхура, неврологічна дисфункція кишечника, трофічні порушення, комплексний регіональний больовий синдром, порушення терморегуляції, вегетативні кризові стани за симпатичним, парасимпатичним або змішаним типом.
03.13.2	Кіркова, мозочкова, сенситивна і вестибулярна атаксії (клінічні особливості).	1.10. Інші проблеми і синдроми: Затримка розвитку, порушення поведінки, розлади особистості, депресія. Гіпертензивний синдром. Неврологічні симптоми і синдроми уражень центральної та периферичної нервової системи (синдром Броун-Секара, Фостер-Кенеді, альтернуючі синдроми, патологічні рефлекси (стопні, кистьові, субкортикальні рефлекси тощо).
03.14	Ураження спинного мозку	2. Поставити топічний діагноз.
03.14.1	Клінічні прояви ураження сегментарного апарату спинного мозку.	
03.14.2	Клінічні прояви ураження провідникового апарату спинного мозку.	
03.14.3	Синдромологія уражень спинного мозку. Ураження спинного мозку по поперечнику. Ураження спинного мозку на різних рівнях.	
03.14.4	Топічна діагностика уражень спинного мозку.	
03.15	Порушення функцій тазових органів.	
03.15.1	Клінічні прояви порушень функцій тазових органів.	
03.15.2	Топічна діагностика порушень функцій тазових органів.	
03.16	Ураження стовбуру головного мозку.	
03.16.1	Клінічні прояви уражень стовбуру головного мозку.	
03.16.1.1	Клінічні прояви ураження сірої речовини в стовбурі головного мозку.	
03.16.1.2	Клінічні прояви ураження провідникового апарату в стовбурі головного мозку	
03.16.2	Синдромологія уражень стовбура головного мозку.	
03.16.3	Альтернуючі синдроми.	
03.16.4	Топічна діагностика уражень стовбура головного мозку.	

03.17	Ураження мозочка.	
03.17.1	Клінічні прояви ураження структурних елементів мозочка (кора, ядра, черв, провідниковий апарат).	
03.17.2	Синдромологія уражень мозочка.	
03.17.3	Топічна діагностика уражень мозочка.	
03.18	Ураження структур екстрапірамідної системи.	
03.18.1	Клінічні прояви уражень структур екстрапірамідної системи (стріарної та палідарної систем).	
03.18.2	Синдромологія уражень екстрапірамідної системи.	
03.18.3	Топічна діагностика уражень екстрапірамідної системи.	
03.19	Клінічні прояви ураження внутрішньої капсули.	
03.20	Клінічні прояви ураження таламуса.	
03.21	Клінічні прояви ураження гіпоталамуса.	
03.22	Клінічні прояви ураження гіпофіза.	
03.23	Ураження кори головного мозку.	
03.23.1	Порушення вищих кіркових функцій.	
03.23.3	Порушення праксису.	
03.23.3	Порушення гнозису.	
03.23.4	Порушення функції мови.	
03.23.5	Симптоми подразнення кори головного мозку.	
03.23.6	Симптомокомплекси уражень півкуль головного мозку.	
03.23.7	Симптомокомплекси уражень окремих часток головного мозку.	
03.23.8	Порушення кортико-вісцеральної регуляції.	
03.23.9	Порушення емоційної сфери та психічних функцій.	
03.24	Ураження лімбіко-ретикулярного комплексу.	
03.25	Клінічні прояви та синдроми ураження сегментарних вегетативних структур.	

03.26	Клінічні прояви та синдроми ураження надсегментарних вегетативних структур.	
03.27	Ураження оболонок головного мозку. Менінгеальний симптомокомплекс.	
03.28	Ураження оболонок спинного мозку.	
03.29	Ураження структур периферичної нервової системи.	
03.29.1	Клінічні прояви ураження гангліїв.	
03.29.2.	Клінічні прояви ураження корінців.	
03.29.3	Клінічні прояви невралгій	
03.29.4	Клінічні прояви нейропатій.	
03.29.4.1	Клінічні прояви моно-нейропатій	
03.29.4.2	Клінічні прояви полімоно-нейропатій.	
03.29.4.3	Клінічні прояви полінейропатій.	
03.29.5	Клінічні прояви ураження нервових сплетінь (шийного, плечового, поперекового, крижового)	
03.29.6	Синдроми вертеброгенних уражень периферичного відділу нервової системи.	
03.29.6.1	Рефлекторні синдроми.	
03.29.6.2	Компресійні синдроми.	
03.29.6.3	Радикло-ішемічні синдроми.	
03.29.6.4	Міоадаптивні синдроми.	
03.29.7	Атипові форми уражень периферичного відділу нервової системи.	
03.30	Синдроми ураження судинної системи головного мозку (артеріальної та венозної ланок).	
03.31	Синдроми ураження судинної системи спинного мозку.	
Курс 4.	Методи обстеження в неврології.	
Навчальна мета	Знання і розуміння принципів і особливостей застосування методів діагностики в неврології.	
Знання		Вміння

04.1	Клініко-неврологічне обстеження.	1. Провести кваліфікований збір анамнезу.
04.1.1	Загальноклінічне обстеження.	2. Дослідити неврологічний статус.
04.1.2	Дослідження неврологічного статусу.	3. Клінічно інтерпретувати дані додаткових методів обстеження.
04.1.2.1	Оцінка стану свідомості.	
04.1.2.2	Дослідження стану вищих кіркових функцій.	
04.1.2.3	Дослідження кіркових функцій: мови, гнозису, праксису.	
04.1.2.4	Дослідження функції I-XII черепних нервів.	
04.1.2.5	Дослідження функції чутливості.	
04.1.2.6	Дослідження рефлекторно-рухової сфери.	
04.1.2.7	Дослідження координаторних функцій.	
04.1.2.8	Дослідження функції екстрапірамідної системи	
04.1.2.9	Дослідження менінгеального симптомокомплексу.	
04.1.2.10	Дослідження показників стану вегетативної нервової системи.	
04.1.2.11	Особливості дослідження неврологічного статусу в дитячому віці.	
04.1.3	Особливості обстеження при невідкладних станах.	
04.1.4	Оцінка даних офтальмологічного обстеження.	
04.1.5	Оцінка даних отоневрологічного обстеження.	
04.2	Нейропсихологічне обстеження (принципи та засади проведення, оцінка даних).	
04.3	Люмбальна пункція (показання, протипоказання, методика проведення).	
04.4	Лабораторні методи обстеження в неврології.	
04.4.1.	Клінічна оцінка даних дослідження показників крові.	
04.4.1.1	Клінічна оцінка показників загального аналізу крові.	
04.4.1.2	Клінічна оцінка показників білкового обміну.	

04.4.1.3	Клінічна оцінка показників ліпідного обміну.	
04.4.1.4	Клінічна оцінка показників вуглеводного обміну.	
04.4.1.5	Клінічна оцінка стану показників ферментів, нейромедіаторів, гормонів.	
04.4.1.6	Клінічна оцінка показників мінерального обміну, вітамінів, мікроелементів.	
04.4.1.7	Клінічна оцінка показників імунного статусу.	
04.4.1.8	Клінічна оцінка даних протівірусного імунітету.	
04.4.1.9	Клінічна оцінка даних обстеження на ВІЛ.	
04.4.1.10	Клінічна оцінка даних обстеження на сифіліс.	
04.4.1.11	Клінічна оцінка даних обстеження на бореліоз.	
04.4.1.12	Клінічна оцінка даних обстеження на туберкульоз.	
04.4.1.13	Клінічна оцінка даних обстеження на паразитарні інфекції.	
04.4.2	Клінічна оцінка даних дослідження показників ліквору.	
0.4.4.2.1	Діагностичне значення дослідження ліквору.	
04.4.2.2	Оцінка лікворного тиску.	
04.4.2.3	Оцінка клітинного складу ліквору та його змін.	
04.4.2.4	Оцінка біохімічних показників в лікворі.	
04.4.2.5	Оцінка імуновірусологічних показників в лікворі.	
04.4.2.6	Клінічна оцінка показників ліквору при неврологічних захворюваннях.	
04.5	Інструментальні методи обстеження в неврології.	
04.5.1	Електрофізіологічні методи.	
04.5.1.1	Електроенцефалографія (принцип методу, показання для обстеження, клінічна оцінка даних).	
04.5.1.2	Викликані потенціали мозку	

	(принцип методу, показання для обстеження клінічна оцінка даних).	
04.5.1.3	Електроміографія (принцип методу, показання для обстеження клінічна оцінка даних).	
04.5.1.4	Імпедансна плетізмографія, РЕГ, РВГ (принцип методу, клінічна оцінка даних).	
04.5.1.5	Добовий моніторинг артеріального тиску.	
04.5.2	Ультразвукові методи.	
04.5.2.1	Ехоенцефалоскопія (принцип методу, застосування, клінічна оцінка даних).	
04.5.2.2	Ультразвукова доплерографія (принцип методу, показання для обстеження, клінічна оцінка даних).	
04.5.3	Рентгенологічні методи.	
04.5.3.1	Оцінка даних краніографії	
04.5.3.2	Оцінка даних спонділографії.	
04.5.3.3	Принципи оцінки даних ангіографії, мієлографії.	
04.5.3.4	Комп'ютерна томографія головного та спинного мозку (принцип та діагностичні можливості методу, показання для обстеження, клінічна оцінка даних).	
04.5.4	Магнітно-резонансна томографія головного та спинного мозку (принцип та діагностичні можливості методу, показання для обстеження, протипоказання, клінічна оцінка даних).	
04.5.5	Позитронно-емісійна томографія (принцип методу, клінічна оцінка даних).	
04.6	Радіоізотопне дослідження в неврології (принцип та діагностичні можливості методу, клінічна оцінка даних).	
04.7	Медико-генетичне дослідження в неврології.	

Практичні навички/компетентності		
№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння
1.	Збір та клінічна оцінка анамнестичних даних пацієнта. Виділення із загального анамнезу пацієнта даних, які обумовлюють патологію нервової системи хворого (спадковість, етапи розвитку організму, умови праці та побуту тощо) та їх клінічна оцінка.	4 (D)
2.	Дослідження психічного статусу (емоційного стану, критики, мнестичних функцій, стану свідомості тощо)	4 (D)
3.	Дослідження мови, праксису, гнозису.	4 (D)
4.	Дослідження функції черепних нервів (I-XII пари)	4 (D)
5.	Дослідження всіх видів чутливості	4 (D)
6.	Дослідження рефлекторно-рухової сфери	4 (D)
7.	Дослідження координації рухів	4 (D)
8.	Дослідження вегетативних функцій організму	4 (D)
9.	Дослідження менінгеальних симптомів	4 (D)
Курс 5.		Спадкові захворювання нервової системи. Нейродегенеративні захворювання. Нервово-м'язові захворювання.
Навчальна мета		Знання про спадкові, нейродегенеративні, нервово-м'язові захворювання нервової системи.
Знання		Вміння
05.1	Загальні відомості про клінічну генетику в неврології.	1.Розпізнати наявність спадкового захворювання нервової системи. 2.Розпізнати наявність нейродегенеративного захворювання. 3.Розпізнати і діагностувати нервово-м'язове захворювання.
05.2	Спадкові захворювання метаболізму з ураженням нервової системи.	
05.2.1	Хвороби, що пов'язані з порушенням обміну амінокислот (фенілкетонурія, хвороба «кленового сиропу», гомоцистинурія).	
05.2.2	Хвороби, що пов'язані з порушенням обміну ліпідів.	
05.2.2.1	Ліпідози (гангліозидози, хвороба Німана-Піка тощо).	
05.2.2.2	Внутрішньоклітинні ліпідози (ліпофусциноз нейронів тощо).	
05.2.3	Лейкодистрофії.	
05.2.4	Хвороби, що пов'язані з порушенням метаболізму в	

	сполучній тканині.	
05.2.4.1	Мукополісахаридози.	
05.2.4.2	Муколіпідози.	
05.2.4.3	Хвороба Марфана.	
05.2.5	Гепато-церебральна дегенерація.	
05.3	Ектодермальні дисплазії (факоматози, нейрофіброматоз Реклінгхаузена, туберозний склероз Бурневіля, хвороба Гіппеля-Ландау, синдром Стерджа-Вебера тощо).	
05.4	Системні дегенерації.	
05.4.1	Дегенеративні захворювання з переважним ураженням пірамідної системи та мозочка.	
05.4.1.1	Спадкова спастична параплегія.	
05.4.1.2	Спадкова спастична атаксія.	
05.4.1.3	Спіноцеребелярні дегенерації (хвороба Фрідрайха, різні форми спадкових спіно-церебелярних атаксій).	
05.4.1.4	Спорадичні форми спіноцеребелярних дегенерацій.	
05.4.2	Нейродегенеративні захворювання з переважним ураженням екстрапірамідної системи.	
05.4.2.1	Хвороба Паркінсона. Синдром паркінсонізму.	
05.4.2.2	Прогресуючий над'ядерний параліч.	
05.4.2.3	Есенціальний тремор.	
05.4.2.4	Дистонії.	
05.4.2.4.1	Первинні дистонії (генералізована торсіонна дистонія, цервікальна дистонія, краніальна дистонія, оро-мандибулярна дистонія тощо).	
05.4.2.4.2	Вторинна дистонія.	
05.4.3	Хорея (хвороба Гентінгтона, сенільна хорея, доброякісна спадкова хорея тощо).	
05.4.4	Міоклонус (первинний, вторинний, епілептичний)	
05.4.5	Стартл-синдром.	
05.4.6	Тики та синдром Туретта.	
05.4.7	Нейродегенеративні захворювання з переважним порушенням	

05.4.7.1	когнітивних функцій. Хвороба Альцгеймера.	
05.4.7.2	Хвороба Піка.	
05.4.7.3	Кортико-базальна дегенерація.	
05.4.7.4	Лобно-скронева дегенерація.	
05.4.7.5	Деменція з тільцями Леві.	
05.4.8	Множинна системна атрофія.	
05.5	Нервово-м'язові захворювання.	
05.5.1	Первинні міодистрофії – міопатії.	
05.5.2	Вторинні міодистрофії (невральні та спінальні).	
05.5.3	Міодистрофії, які пов'язані з порушенням нервово-м'язового нейромедіаторного обміну.	
05.5.3.1	Міастенія та міастенічні синдроми.	
05.5.3.2	Міоплегії та міоплегічні синдроми.	
05.5.3.3	Міотонії.	
05.5.4	Поліміозити.	
05.5.5	Нервово-м'язові розлади соматогенного генезу.	
05.6	Боковий аміотрофічний склероз.	
05.7	Хромосомні аномалії (синдром Дауна тощо).	
05.8	Вроджені аномалії головного мозку, спинного мозку, черепа та хребта.	
05.9	Сирингомієлія.	
05.10	Дитячий церебральний параліч.	
Курс 6.		Ураження периферичного відділу нервової системи.
Навчальна мета	Знання і розуміння: етіології, патогенетичних і патофізіологічних механізмів, семіотики, клінічних проявів, перебігу, коморбідності, діагностики і диференційної діагностики патологічних станів і захворювань периферичного відділу нервової системи.	
Знання		Вміння
06.1	Загальні відомості про ураження периферичного відділу нервової системи (соціально-медичне значення, епідеміологічні відомості тощо).	1. Розпізнати і діагностувати ураження периферичного відділу нервової системи.
06.2	Класифікації уражень периферичного відділу нервової системи.	

06.3	Етіологія уражень периферичного відділу нервової системи.	
06.4	Патогенетичні механізми уражень периферичного відділу нервової системи.	
06.5	Невралгії.	
06.5.1	Невралгія трійчастого нерву.	
06.5.2	Невралгія язикового нерву.	
06.5.3	Невралгія зовнішнього шкірного нерву стегна.	
06.5.4	Інші невралгії.	
06.6	Нейропатії.	
06.6.1	Мононейропатії, мононеврити	
06.6.1.1	Нейропатія лицевого нерву.	
06.6.1.2	Нейропатія зорового нерву.	
06.6.1.3	Нейропатія вестибулярного нерву.	
06.6.1.4	Інші нейропатії.	
06.6.2	Полімонейропатії.	
06.6.3	Полінейропатії.	
06.7	Радиклопатії.	
06.8	Гангліоніти, гангліоневрити.	
06.9	Плексопатії, плексити.	
06.10	Тунельні синдроми.	
06.11	Ураження периферичного відділу нервової системи при вертеброгенній патології.	
06.11.1	Ураження при дегенеративно-дистрофічній патології хребта.	
06.11.2	Ураження при запальних захворюваннях хребта.	
06.11.3	Ураження при остеопорозі.	
06.11.4	Ураження периферичного відділу нервової системи при краніо-вертебральних аномаліях, дефектах розвитку головного та спинного мозку.	
Курс 7.	Запальні, інфекційні, пріонові, імуніопосередковані, аутоімунні захворювання нервової системи.	
Навчальна мета	Знання і розуміння: етіології, патогенетичних і патофізіологічних механізмів, семіотики, клінічних проявів, перебігу, коморбідності, діагностики і диференційної діагностики запальних, інфекційних, пріонових, імуніопосередкованих, аутоімунних захворювань нервової системи.	
Знання		Вміння

07.1	Загальні відомості про запальні, інфекційні, пріонові, аутоімунні, імуноопосередковані захворювання нервової системи (медико-соціальне значення, епідеміологічні дані тощо)	1. Розпізнати і діагностувати запальні, інфекційні, пріонові, аутоімунні, імуноопосередковані захворювання нервової системи.
07.2	Етіологічні чинники запальних, інфекційних, пріонових, аутоімунних, імуноопосередкованих захворювань нервової системи.	
07.3	Патогенетичні механізми виникнення та розвитку запальних, інфекційних, пріонових, аутоімунних, імуноопосередкованих захворювань нервової системи.	
07.4	Класифікація інфекційно-запальних захворювань нервової системи.	
07.5	Гострі та хронічні менінгіти.	
07.6	Енцефаліти.	
07.7	Менінгоенцефаліти.	
07.8	Енцефаломієлополірадікулоневрит	
07.9	Лейкоенцефаліти.	
07.10	Лейкоенцефалопатії.	
07.11	Арахноїдит головного мозку, хоріоепіндематит.	
07.12	Арахноїдит спинного мозку.	
07.13	Епідурит, пахіменінгіт.	
07.14	Мієліти.	
07.15	Поліомієліт та поліомієлітоподібні захворювання.	
07.16	Поліневрити.	
07.16.1	Синдром Гійєна-Барре.	
07.16.2	Синдром Ландрі.	
07.17	Абсцес головного мозку	
07.18	Туберкульоз нервової системи.	
07.19	Сифіліс нервової системи.	
07.20	Захворювання, спричинені бактеріальними токсинами (правець, ботулізм)	
07.21	Нейробореліоз.	
07.22	Нейроревматизм.	
07.23	СНІД (загальні відомості, ураження нервової системи).	
07.24	Герпетичні ураження нервової	

07.25	системи. Паразитарні захворювання з ураженням нервової системи.	
07.26	Ураження нервової системи при гострих інфекційних хворобах.	
07.27	Ураження нервової системи при хронічних інфекційних хворобах.	
07.28	Ураження нервової системи при COVID-19.	
07.29	Післяінфекційні неврологічні синдроми.	
07.30	Енцефаломієліт.	
07.31	Розсіяний склероз	
07.32	Оптичний нейромієліт.	
07.33	Нейросаркоїдоз.	
07.34	Пріонові захворювання з ураженням нервової системи.	
07.35	Післявакцинальні неврологічні прояви.	
Курс 8.		Судинні ураження нервової системи.
Навчальна мета	Знання і розуміння: етіології, патогенетичних і патофізіологічних механізмів, семіотики, клінічних проявів, перебігу, коморбідності, діагностики і диференційної діагностики судинних уражень нервової системи.	
Знання		Вміння
08.1	Загальні відомості про судинні ураження нервової системи (медико-соціальне значення, епідеміологічні дані тощо).	1.Розпізнати і діагностувати судинні ураження нервової системи.
08.2	Класифікації судинних захворювань головного та спинного мозку.	
08.3	Фактори ризику судинних захворювань головного та спинного мозку.	
08.4	Етіологічні чинники судинних захворювань головного та спинного мозку.	
08.4.1	Загальний та церебральний атеросклероз.	
08.4.2	Артеріальна гіпертензія.	
08.4.3	Артеріальна гіпотензія.	
08.4.4	Роль біохімічних змін крові в розвитку судинних захворювань нервової системи.	

08.4.5	Роль спадкових факторів в розвитку судинних захворювань нервової системи.	
08.4.6	Роль судинних аномалій та варіантів кровопостачання в розвитку судинних захворювань головного мозку.	
08.4.7	Роль соматичної патології та інших факторів в розвитку судинних захворювань нервової системи.	
08.5	Патогенетичні механізми розвитку судинної патології головного та спинного мозку.	
08.6	Васкуліти з ураженням судин головного мозку.	
08.7	Васкулопатії з ураженням судин головного мозку.	
08.8	Хронічна ішемія головного мозку.	
08.9	Захворювання дрібних судин головного мозку	
08.10	Судинна деменція.	
08.11	Хронічна ішемія спинного мозку.	
08.12	Хронічні венозні дисфункції головного мозку.	
08.13	Гострі порушення мозкового кровообігу.	
08.13.1	Гострі порушення мозкового кровообігу за ішемічним типом.	
08.13.1.1	Гостра гіпертонічна енцефалопатія.	
08.13.1.2	Минуці порушення мозкового кровообігу. Транзиторні ішемічні атаки.	
08.13.1.3	Ішемічні інсульти	
08.13.2	Геморагічні інсульти.	
08.13.2.1	Внутрішньомозкові крововиливи.	
08.13.2.1.1	Паренхіматозні крововиливи.	
08.13.2.1.2	Внутрішньошлуночкові крововиливи.	
08.13.2.2	Субарахноїдальні крововиливи.	
08.13.2.3	Паренхіматозно-субарахноїдальні крововиливи.	

08.13.2.4	Нетравматичні субдуральні та епідуральні крововиливи.	
08.14	Гострі мозкові порушення венозного кровообігу.	
08.15	Церебральний венозний тромбоз.	
08.16	Гострі порушення спінального кровообігу.	
08.17	Судинні мальформації головного та спинного мозку.	
08.18	Рідкісні судинні неврологічні синдроми (CADASIL, PRES тощо).	
Курс 9.	Патологія вегетативної нервової системи. Нейроендокринні розлади.	
Навчальна мета	Знання і розуміння: етіології, патогенетичних і патофізіологічних механізмів, семіотики, клінічних проявів, перебігу, діагностики і диференційної діагностики патології вегетативної нервової системи та нейроендокринних розладів.	
Знання		Вміння
09.1	Загальні відомості про патологію вегетативної нервової системи (соціально-медичне значення, епідеміологічні дані тощо).	1. Розпізнати і діагностувати ураження вегетативної нервової системи. 2. Розпізнати і діагностувати нейроендокринні розлади.
09.2	Класифікація вегетативних розладів.	
09.3	Вегетативні синдроми.	
09.3.1	Синдром вегето-судинної дистонії.	
09.3.2	Кардіалгічний синдром.	
09.3.3	Гіпервентиляційний синдром.	
09.3.4	Абдомінальний синдром.	
09.3.5	Порушення терморегуляції.	
09.4	Церебральні (надсегментарні) вегетативні порушення (первинні, вторинні).	
09.5	Периферичні (сегментарні) вегетативні порушення (первинні, вторинні).	
09.6	Сполучні надсегментарні та сегментарні вегетативні порушення.	
09.7	Мігрень.	
09.8	Лицеві вегетативні невралгії.	
09.9	Ангіотрофонеvroзи.	
09.9.1	Хвороба та синдром Рейно.	

09.9.2	Еритромелалгія.	
09.9.3	Набряк Квінке.	
09.9.4	Кропивниця.	
09.9.5	Рідкісні форми ангіотрофоневрозів.	
09.10	Нейроендокринні розлади.	
09.11	Панічні атаки.	
09.12	Вікові особливості розладів вегетативної нервової системи.	
09.12.1	Особливості в пубертатному періоді.	
09.12.2	Особливості в клімактеричному періоді.	
Курс 10.	Травми нервової системи.	
Навчальна мета	Знання і розуміння: патогенетичних і патофізіологічних механізмів, семіотики, клінічних проявів, перебігу, діагностики і диференційної діагностики травм нервової системи.	
Знання		Вміння
10.1	Загальні відомості про черепно-мозкові травми, травми спинного мозку, периферичних нервів та травматичну хворобу мозку (медико-соціальне значення, епідеміологічні дані тощо).	1.Діагностувати травматичні ураження нервової системи.
10.2	Черепно-мозкова травма.	
10.2.1	Класифікація.	
10.2.2	Клінічні форми черепно-мозкової травми.	
10.2.2.1	Струс головного мозку.	
10.2.2.2	Забій головного мозку.	
10.2.2.3	Внутрішньочерепні крововиливи.	
10.2.2.3.1	Субарахноїдальні крововиливи.	
10.2.2.3.2	Епідуральні гематоми.	
10.2.2.3.3	Субдуральні гематоми.	
10.2.3	Віддалені наслідки черепно-мозкових травм, хронічна стадія травматичної хвороби мозку.	
10.3	Травми хребта та спинного мозку.	
10.3.1	Клінічні форми травм хребта та спинного мозку.	
10.3.1.1	Струс спинного мозку.	
10.3.1.2	Забій спинного мозку.	
10.3.1.3	Гематомієлія.	

10.4	Травми периферичного відділу нервової системи.		
10.4.1	Травматичні мононейропатії.		
10.4.2	Травматичні полімононейропатії.		
10.4.3	Травматичні плексопатії.		
10.4.4	Алгічно-рефлекторні синдроми.		
10.5	Згинально-розгинальна травма ший.		
10.6	Військові аспекти черепно-мозкової травми		
Курс 11.	Пухлини нервової системи.		
Навчальна мета	Знання і розуміння: патогенетичних і патофізіологічних механізмів, семіотики, клінічних проявів, перебігу, діагностики і диференційної діагностики пухлин нервової системи.		
Знання		Вміння	
11.1	Загальні відомості про пухлини головного мозку та спинного мозку (медико-соціальне значення, епідеміологічні дані тощо).	1. Розпізнати і діагностувати наявність пухлини нервової системи.	
11.2	Пухлини головного мозку.		
11.2.1	Класифікації пухлин головного мозку		
11.2.1	Клінічні прояви та перебіг пухлин головного мозку.		
11.2.2.1	Загальномозкові симптоми.		
11.2.2.2	Вогнищеві симптоми.		
11.2.2.3	Психопатологічні симптоми.		
11.2.3	Діагностика та диференційна діагностика пухлин головного мозку.		
11.3	Пухлини спинного мозку.		
11.3.1	Клінічні прояви та перебіг пухлин спинного мозку.		
11.3.2	Діагностика та диференційна діагностика пухлин спинного мозку.		
11.4	Пухлини периферичних нервів.		
Курс 12.	Епілепсія та епілептичні синдроми.		
Навчальна мета	Мати знання та розуміння: класифікації, патогенетичних і патофізіологічних механізмів, семіотики, клінічних проявів, перебігу, діагностики і диференційної епілепсії і епілептичних синдромів.		
Знання		Вміння	

12.1	Класифікація епілепсії та епілептичних синдромів.	1. Розпізнати і діагностувати наявність епілепсії та епілептичних синдромів.
12.2	Етіологічні чинники.	
12.3	Патогенетичні механізми.	
12.4	Клінічні прояви і перебіг.	
12.5	Епілептичний статус.	
12.6	Діагностика та диференційна діагностика.	
Курс 13.		Соматоневрологічна патологія.
Навчальна мета		Мати знання та розуміння: етіології, патогенетичних і патофізіологічних механізмів, семіотики, клінічних проявів, перебігу, діагностики і диференційної діагностики уражень нервової системи при соматичній патології.
Знання		Вміння
13.1	Ураження нервової системи при захворюваннях системи кровообігу.	1. Розпізнати і діагностувати ураження нервової системи при соматичній патології.
13.2	Ураження нервової системи при захворюваннях дихальної системи.	
13.3	Ураження нервової системи при патології крові.	
13.4	Ураження нервової системи при патології нирок.	
13.5	Ураження нервової системи при захворювання органів малого тазу	
13.6	Ураження нервової системи при захворюваннях шлунково-кишкового тракту.	
13.7	Ураження нервової системи при онкологічній патології.	
13.7.1	Паранеопластичні неврологічні синдроми.	
13.8	Ураження нервової системи при дифузній патології сполучної тканини	
13.9	Ураження нервової системи при ендокринній патології.	
13.10	Ураження нервової системи при первинних і вторинних метаболічних порушеннях	
13.11	Ураження нервової системи при дефіциті вітамінів (групи В, РР, D, А тощо).	
13.12	Клімакс і пов'язані з ним	

неврологічні синдроми.		
Курс 14.	Ураження нервової системи при впливі екзогенних факторів довкілля.	
Навчальна мета	Мати знання про ураження нервової системи при впливі екзогенних факторів довкілля.	
Знання		Вміння
14.1	Ураження нервової системи при впливі токсичних факторів.	1. Розпізнати і діагностувати ураження нервової системи при впливі екзогенних факторів довкілля.
14.1.1	Токсичні фактори та патогенетичні механізми їх впливу на нервову систему.	
14.1.2	Клінічні прояви токсичних уражень нервової систем	
14.1.3	Діагностика і диференційна діагностика токсичних уражень нервової системи.	
14.2	Ураження нервової системи при впливі іонізуючого випромінювання.	
14.3	Ураження нервової системи при електротравмі.	
14.4	Ураження нервової системи при перегріванні.	
14.5	Ураження нервової системи при переохолодженні.	
Курс 15.	Порушення сну та бодрювання.	
Навчальна мета	Мати знання про порушення сну та бодрювання.	
Знання		Вміння
15.1	Інсомнії (клінічні характеристики, діагностика)	1. Розпізнати і діагностувати порушення сну та бодрювання.
15.2	Гіперсомнії (клінічні характеристики, діагностика).	
15.2.1	Нарколепсія	
15.2.2	Ідіопатична гіперсомнія (порушення циклу сон-неспанья).	
Курс 16.	Невідкладні стани в неврології.	
Мета	Мати знання та клінічне розуміння невідкладних станів в неврології.	
Знання		Вміння
16.1	Загальні відомості про невідкладні стани.	1. Розпізнати і діагностувати наявність невідкладного стану.
16.2	Класифікація невідкладних станів.	2. Провести диференційну діагностику.
16.3	Етіологічні чинники невідкладних	

	станів.	
16.4	Патогенетичні механізми невідкладних станів.	
16.5	Принципи діагностики невідкладних станів.	
16.6	Клінічні прояви та неврологічні характеристики невідкладних станів.	
16.6.1	Коматозні стани різного генезу (клінічні характеристики, діагностика, диференційна діагностика).	
16.6.2	Шок (клінічні характеристики, діагностика).	
16.6.3	Епілептичний припадок та епілептичний статус.	
16.6.4	Синкопальні стани.	
16.6.5	Кризові стани.	
16.6.5.1	Лікворно-гіпертензійні кризи.	
16.6.5.2	Набряк головного мозку, набряк-набухання головного мозку.	
16.6.5.3	Гіпертонічні кризи.	
16.6.5.4	Гіпотонічні кризи.	
16.6.5.5	Міастенічні кризи.	
16.6.5.6	Холінергічні кризи.	
16.6.5.7	Міоплегічні кризи.	
16.6.5.8	Больові кризи.	
16.6.5.9	Гіпертермічні кризи.	
16.7	Акінетичний мутизм.	
16.8	Катаплексія.	
16.9	Психомоторне збудження.	
16.10	Невідкладні стани при гострих ураженнях головного мозку різного генезу (судинного, запального, травматичного, інтоксикаційного тощо)	
16.11	Невідкладні стани при гострих ураженнях спинного мозку різного генезу.	
16.12	Невідкладні стани при гострих ураженнях периферичного відділу нервової системи.	
16.13	Гостра неврологічна патологія при впливі токсичних речовин.	
16.14	Невідкладні стани при електротравмі.	

16.15	Невідкладні стани при переохолодженні та перегріванні.	
16.16	Гостра неврологічна патологія при метаболічних порушеннях (при цукровому діабеті, порушенні функції нирок, печінки, щитовидної залози, наднирників, панкреатиті тощо).	
16.17	Смерть головного мозку (клінічні і параклінічні ознаки, діагностика)	
Курс 17.	Лікування та профілактика захворювань нервової системи.	
Навчальна мета	Знання та розуміння принципів та особливостей лікування та профілактики захворювань нервової системи.	
Знання		Вміння
17.1	Саногенетичні аспекти в неврології.	1. Призначити лікування при захворюваннях нервової системи. 2. Здійснювати профілактичні заходи при захворюваннях нервової системи.
17.2	Принципи лікування неврологічних захворювань.	
17.3	Основні засади та особливості використання фармакотерапії в неврологічній практиці.	
17.4	Побічна дія лікарських засобів.	
17.5	Лікувальні блокади.	
17.6	Лікувальні пункції.	
17.7	Методи невідкладної терапії та реанімації при патології нервової системи	
17.8	Принципи та особливості застосування фізіотерапевтичних методів лікування в неврології.	
17.9	Хірургічне лікування в клініці неврологічних захворювань.	
17.10	Психотерапія при неврологічних захворюваннях.	
17.11	Реабілітаційні заходи в неврології.	
17.12	Імунопрофілактика (загальні і неврологічні аспекти).	
17.13	Принципи та особливості лікування судинних захворювань нервової системи.	
17.14	Профілактика судинних захворювань нервової системи.	
17.15	Принципи та особливості лікування запальних, інфекційних захворювань нервової системи.	

17.16	Профілактика запальних, інфекційних захворювань нервової системи.	
17.17	Принципи та особливості лікування аутоімунної та імонопосередкованої патології нервової системи.	
17.18	Принципи та особливості лікування захворювань периферичного відділу нервової системи.	
17.19	Профілактика захворювань периферичного відділу нервової системи.	
17.20	Принципи та особливості лікування вегетативних розладів.	
17.21	Профілактика вегетативних розладів.	
17.22	Лікування клімактеричних розладів.	
17.23	Принципи та особливості лікування епілепсії та епілептичних синдромів.	
17.24	Принципи та особливості лікування нервово-м'язових захворювань.	
17.25	Принципи та особливості лікування нейро-дегенеративних уражень нервової системи.	
17.26	Принципи та особливості лікування травматичних уражень нервової системи.	
17.27	Принципи та особливості лікування пухлин нервової системи.	
17.28	Принципи та особливості лікування невідкладних станів в неврології.	
17.29	Принципи та особливості лікування порушень сну.	
17.30	Принципи та особливості лікування уражень нервової системи при соматичній патології.	
17.31	Принципи лікування бойових ушкоджень нервової системи.	

Інтегративний перелік практичних компетентностей/навичок, якими має володіти лікар-інтерн по закінченню інтернатури з неврології

№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння
1.	Збір та клінічна оцінка анамнестичних даних пацієнта. Виділення із загального анамнезу пацієнта даних, які обумовлюють патологію нервової системи хворого (спадковість, етапи розвитку організму, умови праці та побуту тощо) та їх клінічна оцінка.	4 (D)

2.	Дослідження психічного статусу (емоційного стану, критики, мнестичних функцій, стану свідомості тощо)	4 (D)
3.	Дослідження мови, праксису, гнозису.	4 (D)
4.	Дослідження функції черепних нервів (I-XII пари)	4 (D)
5.	Дослідження всіх видів чутливості	4 (D)
6.	Дослідження рефлекторно-рухової сфери	4 (D)
7.	Дослідження координації рухів	4 (D)
8.	Дослідження вегетативних функцій організму	4 (D)
9.	Дослідження менінгеальних симптомів	4 (D)
10.	Розпізнання клінічних проявів і синдромів ураження нервової системи, що зазначені в «Переліку клінічних проявів і синдромів, які мають бути розпізнані і діагностовані лікарем-інтерном»	4 (D)
11.	Встановлення топічного діагнозу.	4 (D)
12.	Клінічна інтерпретація результатів лабораторних досліджень (аналіз крові, аналіз сечі, біохімічні аналізи, імунологічні показники тощо)	4 (D)
13.	Клінічна оцінка даних офтальмологічного дослідження.	3 (C)
14.	Клінічна оцінка даних отоневрологічного дослідження.	4 (D)
15.	Виконання люмбальної пункції та клінічна оцінка даних дослідження ліквору.	4 (D)
16.	Клінічна інтерпретація даних електрофізіологічних методів дослідження (ЕЕГ, УЗДГ судин головного мозку, ЕМГ).	3 (C)
17.	Клінічна інтерпретація даних рентгенологічного дослідження черепа та хребта.	4 (D)
18.	Клінічна інтерпретація даних методів нейровізуального обстеження головного і спинного мозку (КТ, МРТ).	3 (C)
19.	Здійснення діагностики та диференційної діагностики захворювань нервової системи.	4 (D)
20.	Встановлення клінічного діагнозу у неврологічного хворого.	4 (D)
21.	Визначення лікувальної тактики та призначення лікування при неврологічній патології.	4 (D)
22.	Проведення профілактики захворювань нервової системи.	4 (D)
23.	Використання методів психотерапевтичного впливу в лікувальному процесі.	4 (D)
24.	Проведення лікувальних блоkad нервових утворень (поверхневих, корінців).	4 (D)

25.	Оформлення історії хвороби неврологічного хворого.	4 (D)
-----	--	-------

V. ДОДАТКОВІ ПРОГРАМИ

№	Назва програми	Обсяг програми (кількість годин, симуляційне навчання)
1	Нейрохірургія.	12
2	Психіатрія	18
3	Анестезіологія і реаніматологія	12
4	Медицина невідкладних станів	22
5	Військово-спеціальна підготовка	24
6	Військово-медична підготовка	12
7	Променева діагностика	6
8	Ведення поширених психічних розладів на первинному рівні медичної допомоги із використанням керівництва mhGAP	6

VI. ДОДАТКОВІ ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

Навчально-методичний контент для навчальних програм має відповідати рекомендаціям сучасної освітньої науки.

Розгляд усіх наведених в програмі патологічних станів і захворювань передбачає наступну традиційну схему: етіологія, патогенетичні і патофізіологічні механізми, семіотика, особливості клінічних проявів, перебіг, коморбідність, діагностика, диференційна діагностика, лікування, профілактика.

Примірний навчальний план освітнього циклу підготовки лікарів-інтернів за спеціальністю «Неврологія»

Курс	Назва курсу	Кількість годин
1.	Соціальна медицина.	14
2.	Анатомо-фізіологічні основи уражень нервової системи.	70

3.	Синдромологія уражень нервової системи. Топічна діагностика.	80
4.	Методи обстеження в неврології.	76
5.	Спадкові захворювання нервової системи. Нейродегенеративні захворювання. Нервово-м'язові захворювання.	30
6.	Ураження периферичного відділу нервової системи.	70
7.	Запальні, інфекційні, пріонові, імуноопосередковані, аутоімунні захворювання нервової системи.	90
8.	Судинні ураження нервової системи.	90
9.	Патологія вегетативної нервової системи. Нейроендокринні розлади.	50
10.	Травми нервової системи.	30
11.	Пухлини нервової системи.	20
12.	Епілепсія та епілептичні синдроми.	10
13.	Соматоневрологічна патологія.	44
14.	Ураження нервової системи при впливі екзогенних факторів довкілля.	20
15.	Порушення сну та бодрування.	4
16.	Невідкладні стани в неврології.	40
17.	Лікування та профілактика захворювань нервової системи.	70
	Іспит	16
Всього:		824
Суміжні дисципліни		
1.Нейрохірургія.		12
2. Психіатрія		18
3. Анестезіологія і реаніматологія		12
4. Медицина невідкладних станів		22
5. Військово-спеціальна підготовка		24

6. Військово-медична підготовка	12
7.Променева діагностика	6
8. Ведення поширених психічних розладів на первинному рівні медичної допомоги із використанням керівництва mhGAP	6
ВСЬОГО	936

Навчальний план підготовки лікарів-інтернів за спеціальністю
«Неврологія»
на кафедрі та суміжних кафедрах (освітня частина інтернатури)

<i>Курс</i>	<i>Назва курсу</i>	<i>Кількість кредитів ЄКТС</i>	<i>Лекції</i>	<i>Семінарські</i>	<i>Практичні</i>	<i>Контроль</i>	<i>Всього</i>
1	2		3	4	5	6	7
1.	Соціальна медицина.	0,47	-	8	4	2	14
2.	Анатомо-фізіологічні основи уражень нервової системи.	2,32	4	28	34	4	70
3.	Синдромологія уражень нервової системи. Топічна діагностика.	2,7	26	24	28	2	80
4.	Методи обстеження в неврології.	2,53	4	12	58	2	76
5.	Спадкові захворювання нервової системи. Нейродегенеративні захворювання. Нервово-м'язові захворювання..	1,0	8	14	6	2	30
6.	Ураження периферичного відділу нервової системи.	2,32	8	20	40	2	70
7.	Запальні, інфекційні, пріонові, імуноопосередковані, аутоімунні захворювання нервової системи..	3,0	18	34	34	4	90
8.	Судинні ураження нервової системи.	3,0	6	22	60	2	90
9.	Патологія вегетативної нервової системи. Нейроендокринні розлади.	1,7	4	22	22	2	50
10.	Травми нервової системи.	1,0	4	16	8	2	30
11.	Пухлини нервової системи.	0,7	4	4	10	2	20
12.	Епілепсія та епілептичні синдроми.	0,3	2	6	-	2	10
13.	Соматоневрологічна патологія.	1,47	-	14	28	2	44
14.	Ураження нервової системи при впливі екзогенних факторів довкілля.	0,7	4	6	8	2	20
15.	Порушення сну та бодрювання.	0,13	-	2	2	-	4
16.	Невідкладні стани в неврології.	1,33	4	6	28	2	40

17.	Лікування та профілактика захворювань нервової системи.	2,32	-	22	46	2	70
	Іспити	0,53	-	-	-	16	16
Всього		27,5	96	260	416	52	824
	Суміжні дисципліни						
1	Нейрохірургія	0,4	12	-	-	-	12
2	Психіатрія	0,6	18	-	-	-	18
3	Анестезіологія і реаніматологія	0,4	12	-	-	-	12
4	Медицина невідкладних станів	0,7	22	-	-	-	22
5	Військово-спеціальна підготовка	0,8	24	-	-	-	24
6	Військово-медична підготовка	0,4	12				12
7	Променева діагностика	0,2	6				6
8	Ведення поширених психічних розладів на первинному рівні медичної допомоги із використанням керівництва mhGAP	0,2	6				6
Всього (суміж.дисц.)		3,7	112		-	-	112
Всього		31,2	202	260	422	52	936

Навчальний план підготовки лікарів-інтернів за спеціальністю
«Неврологія»
на базі стажування – 16 місяців (практична частина інтернатури)
Тривалість - 2496 годин

Курс	Назва курсу	Всього
1	2	3
1.	Відділення неврології	1622 / 54,1
2.	Приймальне відділення	202 / 6,7
3.	Поліклініка	437 / 14,6
4.	Відділення нейрохірургії	85 / 2,8
5.	Відділення реанімації	150 / 5
Всього		2496 / 83,2

ПРОГРАМА ІНТЕРНАТУРИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «НЕВРОЛОГІЯ»

Курс	Розділ		Лекції	Семінарські	Практичні	Контроль	Разом
1		Курс І. Соціальна медицина.	-0	8	2	2	14
	01.1	Загальні та організаційні питання неврологічної допомоги.		2			
	01.2-01.3	Етика і деонтологія в неврологічній практиці. Медична психологія в неврологічній практиці			2		
	01.4	Методологія неврологічного діагнозу.		2			
	01.5	Концепції Міжнародних класифікацій хвороб, функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я		2			
	01.6-01.7	Профілактика та диспансеризація в неврології. Експертні питання в неврології. ЛТЕ		2			
	01.8	Санітарно-просвітницька робота лікаря-невролога			2		
		КОНТРОЛЬ				2	
2		Курс ІІ. Анатомо-фізіологічні основи уражень нервової системи	4	28	34	4	70
	02.1 – 02.3	Анатомо-фізіологічний вступ в клініку нервових захворювань. Основні відомості про структурно-функціональну організацію нервової системи. Основні відомості з філогенезу та онтогенезу, гістології, фізіології, патології і патофізіології нервової системи.			2		
	02.4	Функція чутливості і її забезпечення		2	2		

02.5 02.7	Рефлекторна діяльність. Рефлекси. Рефлекторно-рухова діяльність. М'язовий тонус. Провідникова система		2	2		
02.8	Анатомо-фізіологічні відомості про органи чуття.			2		
02.9	Анатомо-фізіологічні особливості спинного мозку.		2	2		
02.10	Анатомо-фізіологічні особливості стовбура головного мозку.		2	2		
02.11	Анатомо-фізіологічні відомості про I-XII черепні нерви..		2	2		
02.12	Анатомо-фізіологічні характеристики мозочка.		2	2		
02.13 - 02.13.1	Анатомо-фізіологічні характеристики підкіркових структу. Анатомо-фізіологічні відомості про базальні ганглії.		2	2		
02.13.2	Анатомо-фізіологічні відомості про внутрішню капсулу.			2		
02.13.3 – 02.13.4	Анатомо-фізіологічні відомості про таламус. Анатомо-фізіологічні відомості про гіпоталамус			2		
02.14	Анатомо-фізіологічні характеристики кори головного мозку. Локалізація функцій в корі головного мозку.		2	2		
02.15	Анатомо-фізіологічні відомості про білу речовину головного мозку.		2			
02.16 – 02.17	Анатомо-фізіологічні характеристики структур вегетативної нервової системи. Анатомо-фізіологічні відомості про структури лімбіко-ретикулярного комплексу.	2		2		
	КОНТРОЛЬ				2	
02.18	Анатомо-фізіологічні відомості про кровопостачання головного мозку.		2	2		

	02.18.1 , 02.18.3 , 02.18.4	Будова артеріальної системи головного мозку. Зони васкуляризації артерій головного мозку. Регуляція мозкового кровотоку		2	2		
	02.18.2	Будова венозної системи головного мозку.	2		2		
	02.19 - 02.19.3	Анатомо-фізіологічні відомості про кровопостачання спинного мозку. Будова артеріальної системи спинного мозку Будова венозної системи спинного мозку. Зони васкуляризації артерій спинного мозку		2	2		
	02.20, 02.21	Анатомо-фізіологічні відомості про оболонки, хоріоїдальні сплетіння, лікворну систему головного та спинного мозку. Утворення і циркуляція ліквору. Структура та функціонування гематоенцефалічного бар'єру.		2	2		
	02.22	Анатомо-фізіологічні відомості про структури периферичного відділу нервової системи (ганглії, корінці, периферичні нерви, сплетіння).		2	2		
	02.23	Основні відомості про нейромедіаторні системи.			2		
		КОНТРОЛЬ				2	
3		Курс III. Синдромологія уражень нервової системи. Топічна діагностика.	26	24	28	2	80
	03.1 - 03.1.2. 5	Біль. Ноцицепція, алодинія, гіпералгезія, невропатичний біль, ноцицептивний біль. Гострий і хронічний головний біль (первинний і вторинний). Головний біль напруги. Цервікокраніалгія. Кластерний головний біль. Мігренозний	2		2		

		головний біль. Інші види головного болю (хронічний щоденний головний біль, новий щоденний головний біль, абузний головний біль тощо).					
	03.2 – 03.3	Головокружіння. Доброякісне пароксизмальне позиційне головокружіння. Хвороба і синдром Мен'єра. Ністагм.		2			
	03.4 – 03.4.3	Порушення ліквородинаміки. Гіпертензивний синдром. Гідроцефалія. Ідіопатична внутрішньочерепна гіпертензія. Гіпотензивний синдром. Внутрішньочерепна гіпотензія. Синдром блокади субарахноїдального простору спинного мозку.	2		2		
	03.5	Набряк та набухання головного мозку.		2			
	03.6	Порушення пам'яті. Деменція.		2			
	03.7 – 03.9	Порушення свідомості. Затьмарення свідомості (сутінкові розлади, делірій, аменція, онейроїд, інші форми). Виключення свідомості. Оглушення. Сопор. Кома. Locked-in синдром. Вегетативні стани.		2			
	03.10 – 03.10.3	Пароксизмальні стани в неврології. Різновиди пароксизмальних станів. Клінічні прояви пароксизмальних станів. Диференційна діагностика пароксизмальних станів	2		2		
	03.11 – 03.11.3	Порушення чутливості. Клінічні прояви порушень чутливості. Синдромологія ураження чутливості на різних рівнях. Топічна діагностика уражень чутливості.	2		2		

03.12 - 03.12.2	Ураження рефлексорно-рухової сфери. Клінічні прояви уражень рефлексорно-рухової сфери. Пірамідна недостатність, центральний та периферичний параліч, синкінезії, тощо.	2		2		
03.9.1. 3	Гіперкінези (види, клінічні прояви, причини, діагностичні особливості).		2			
03.12.4 - 03.12.5	Синдромологія ураження рефлексорно-рухової сфери на різних рівнях. Топічна діагностика уражень рефлексорно-рухової сфери.			2		
03.13 – 03.13.2	Порушення функцій координації та статички. Статична і динамічна атаксія. Кіркова, мозочкова, сенситивна і вестибулярна атаксії (клінічні особливості).		2			
03.14 – 03.14.4	Ураження спинного мозку Клінічні прояви ураження сегментарного апарату спинного мозку. Клінічні прояви ураження провідникового апарату спинного мозку. Синдромологія уражень спинного мозку. Ураження спинного мозку по поперечнику. Ураження спинного мозку на різних рівнях. Топічна діагностика уражень спинного мозку.	2		2		
03.15 – 03.15.2 .2	Порушення функцій тазових органів. Клінічні прояви порушень функцій тазових органів. Топічна діагностика порушень функцій тазових органів..		2			
03.16 – 03.16.4	Ураження стовбуру головного мозку. Клінічні прояви	2		2		

		уражень стовбуру головного мозку. Клінічні прояви ураження сірої речовини в стовбурі головного мозку. Клінічні прояви ураження провідникового апарату в стовбурі головного мозку. Синдромологія уражень стовбура головного мозку. Альтернуючі синдроми. Топічна діагностика уражень стовбура головного мозку.					
	03.17 – 03.17.3	Ураження мозочка. Клінічні прояви ураження структурних елементів мозочка (кора, ядра, черв, провідниковий апарат). Синдромологія уражень мозочка. Топічна діагностика уражень мозочка	2		2		
	03.18 – 03.19	Ураження структур екстрапірамідної системи. Клінічні прояви уражень структур екстрапірамідної системи (стріарної та палідарної систем). Синдромологія уражень екстрапірамідної системи. Топічна діагностика уражень екстрапірамідної системи. Клінічні прояви ураження внутрішньої капсули.	2		2		
	03.20 – 03.22	Клінічні прояви ураження таламуса, гіпоталамуса, гіпофіза.		2			
	03.23 – 03.23.7	Ураження кори головного мозку. Порушення вищих кіркових функцій. Порушення праксису. Порушення гнозису. Порушення функції мови. Симптоми подразнення кори головного мозку. Симптомокомплекси уражень півкуль головного мозку.	2				

		Симптомокомплекси уражень окремих часток головного мозку.					
	03.23.8	Порушення кортико-вісцеральної регуляції.			2		
	03.23.9 – 03.26	Порушення емоційної сфери та психічних функцій. Ураження лімбіко-ретикулярного комплексу. Клінічні прояви та синдроми ураження сегментарних вегетативних структур. Клінічні прояви та синдроми ураження надсегментарних вегетативних структур.		2			
	03.27 - 03.28	Ураження оболонок головного мозку. Менінгеальний симптомокомплекс. Ураження оболонок спинного мозку..	2		2		
	03.29 - 03.29.2	Ураження структур периферичної нервової системи. Клінічні прояви ураження гангліїв. Клінічні прояви ураження корінців.	2		2		
	03.29.3 – 03.29.5	Клінічні прояви невралгій. Клінічні прояви нейропатій. Клінічні прояви моно нейропатій. Клінічні прояви полімоно нейропатій. Клінічні прояви полінейропатій.		2			
	03.29.5	Клінічні прояви ураження нервових сплетінь (шийного, плечового, поперекового, крижового).		2			
	03.29.6 03.29.7	Синдроми вертеброгенних уражень периферичного відділу нервової системи. Рефлекторні синдроми. Компресійні синдроми. Радикло-ішемічні синдроми. Міоадаптивні синдроми. Атипові форми уражень периферичного відділу	2		2		

		нервової системи..					
	03.30 – 03.31	Синдроми ураження судинної системи головного мозку (артеріальної та венозної ланок). Синдроми ураження судинної системи спинного мозку.		2			
		КОНТРОЛЬ				2	
4		Курс IV. Методи обстеження в неврології.	4	12	58	2	76
	04.1, 04.1.1, 04.1.2	Клініко-неврологічне обстеження. Загальноклінічне обстеження. Дослідження неврологічного статусу.			2		
	04.1.2. 1	Оцінка стану свідомості.		2			
	04.1.2. 2	Дослідження стану вищих кіркових функцій.		2			
	04.1.2. 3	Дослідження кіркових функцій: мови, гнозису, праксису.			2		
	04.1.2. 4	Дослідження функції I–XII черепних нервів.			2		
	04.1.2. 5	Дослідження функції чутливості.			2		
	04.1.2. 6	Дослідження рефлекторно-рухової сфери.			2		
	04.1.2. 7	Дослідження координаторних функцій.			2		
	04.1.2. 8	Дослідження функції екстрапірамідної системи			2		
	04.1.2. 9	Дослідження менінгеального симптомокомплексу.			2		
	04.1.2. 10	Дослідження показників стану вегетативної нервової системи.			2		
	04.1.2. 11	Особливості дослідження неврологічного статусу в дитячому віці.		2			

	04.1.3	Особливості обстеження при невідкладних станах.			2		
	04.1.4 - 04.1.5	Оцінка даних офтальмологічного обстеження. Оцінка даних отоневрологічного обстеження.			2		
	04.2	Нейропсихологічне обстеження (принципи та засади проведення, оцінка даних).		2			
	04.3	Люмбальна пункція (принцип, методика проведення, показання, протипоказання, ускладнення).		2			
	04.4, 04.4.1, 04.4.1. 1	Лабораторні методи обстеження в неврології. Оцінка даних дослідження показників крові. Оцінка показників загального аналізу крові.			2		
	04.4.1. 2, 04.4.1. 3, 04.4.1. 4	Оцінка показників білкового обміну. Оцінка показників ліпідного обміну. Оцінка показників вуглеводного обміну.			2		
	04.4.1. 5 - 04.4.1. 6	Оцінка стану показників ферментів, нейромедіаторів та гормонів. Оцінка показників мінерального обміну.			2		
	04.4.1. 7, 04.4.1. 8, 04.4.1. 9)	Оцінка показників імунного статусу. Оцінка даних імуновірусологічних досліджень. Оцінка даних обстеження на ВІЛ. Оцінка даних обстеження на сифіліс.			2		
	04.4.1. 10	Клінічна оцінка даних обстеження на бореліоз			2		
	04.4.1. 11	Оцінка даних обстеження на туберкульоз. Клінічна оцінка даних обстеження на паразитарні інфекції.			2		
	04.4.2	Клінічна оцінка даних			2		

- 04.4.2. 6	дослідження показників ліквору. Діагностичне значення дослідження ліквору. Оцінка лікворного тиску. Оцінка клітинного складу ліквору та його змін. Оцінка біохімічних показників в лікворі. Оцінка імуновірусологічних показників в лікворі. Клінічна оцінка показників ліквору при неврологічних захворюваннях.					
04.5, 04.5.1	Інструментальні методи обстеження в неврології. Електрофізіологічні методи.	2				
04.5.1. 1 04.5.1. 2	Електроенцефалографія (принцип методу, показання для обстеження, клінічна оцінка даних). Викликані потенціали мозку (принцип методу, показання для обстеження клінічна оцінка даних).			2		
04.5.1. 3	Електроміографія (принцип методу, показання для обстеження клінічна оцінка даних).			2		
04.5.1. 4 - 04.5.1. 5	РВГ (принцип методу, клінічна оцінка даних). Добовий моніторинг артеріального тиску.			2		
04.5.2 - 04.5.2. 1	Ультразвукові методи. Ехоенцефалоскопія (принцип методу, застосування, клінічна оцінка даних).			2		
04.5.2. 2	Ультразвукова доплерографія (принцип методу, показання для обстеження, клінічна оцінка даних)	2				
04.5.3, 04.5.3. 1	Рентгенологічні методи. Оцінка даних краніографії.			2		
04.5.3.	Оцінка даних спонділографії.			2		

	2						
	04.5.3.3	Принципи оцінки даних ангіографії, мієлографії.			2		
	04.5.3.4	Комп'ютерна томографія головного та спинного мозку (принцип та діагностичні можливості методу, показання, клінічна оцінка даних).			2		
	04.5.4	Магнітно-резонансна томографія головного та спинного мозку (принцип та діагностичні можливості методу, показання для обстеження, протипоказання, клінічна оцінка даних).			2		
	04.5.5	Позитронно-емісійна томографія (принцип методу, оцінка даних). Позитронно-емісійна томографія (принцип методу, клінічна оцінка даних).		2			
	04.6	Радіоізотопне дослідження в неврології (принцип та діагностичні можливості методу, клінічна оцінка даних).			2		
	04.7	Медико-генетичне дослідження в неврології			2		
		КОНТРОЛЬ				2	
5		Курс V Спадкові захворювання нервової системи. Нейродегенеративні захворювання. Нервово-м'язові захворювання.	8	14	6	2	30
	05.1 - 05.2.5	Загальні відомості про клінічну генетику в неврології. Спадкові захворювання метаболізму з ураженням нервової системи. Хвороби, що пов'язані з порушенням обміну амінокислот (фенілкетонурія, хвороба «кленового сиропу», гомоцистинурія). Хвороби, що пов'язані з порушенням обміну ліпідів. Ліпідози		2			

		(гангліозидози, хвороба Німана-Піка тощо). Внутрішньоклітинні ліпідози (ліпофусциноз нейронів тощо). Лейкодистрофії. Хвороби, що пов'язані з порушенням метаболізму в сполучній тканині. Мукополісахаридози. Муколіпідози. Хвороба Марфана. Гепато-церебральна дегенерація.					
	05.3	Ектодермальні дисплазії (факоматози, нейрофіброматоз Реклінгхаузена, туберозний склероз Бурневіля, хвороба Гіппеля-Ландау, синдром Стерджа-Вебера тощо).		2			
	05.4 - 05.4.1. 1	Системні дегенерації. Дегенеративні захворювання з переважним ураженням пірамідної системи та мозочка. Спадкова спастична параплегія. Спадкова спастична атаксія. Спіноцеребелярні дегенерації (хвороба Фрідрайха, різні форми спадкових спіноцеребелярних атаксій). Спорадичні форми спіноцеребелярних дегенерацій.		2			
	05.4.2 – 05.4.2. 1	Нейродегенеративні захворювання з переважним ураженням екстрапірамідної системи. Хвороба Паркінсона. Синдром паркінсонізму	2				
	05.4.2. 2 - 05.4.6	Прогресуючий над'ядерний параліч. Есенціальний тремор. Дистонії. Первинні дистонії (генералізована торсіонна дистонія, цервікальна дистонія, краніальна дистонія, ортомандибулярна дистонія,		2			

		писчий спазм, дистонія стопи, спастична дисфонія, міоклонічні дистонії). Вторинна дистонія. Хорея (хвороба Гентінгтона, сенільна хорея, доброякісна спадкова хорея, мала хорея, нейроактоцитоз тощо). Міоклонус (первинний, вторинний, епілептичний). Стартл-синдром. Тики та синдром Туретта. Прогресуючий над'ядерний параліч. Есенціальний тремор. Дистонії. Первинні дистонії (генералізована торсіонна дистонія, цервікальна дистонія, краніальна дистонія, ороромандибулярна дистонія тощо). Вторинна дистонія. Хорея (хвороба Гентінгтона, сенільна хорея, доброякісна спадкова хорея тощо). Міоклонус (первинний, вторинний, епілептичний Стартл-синдром. Тики та синдром Туретта.					
	05.4.7 – 05.4.8	Нейродегенеративні захворювання з переважним порушенням когнітивних функцій. Хвороба Альцгеймера. Хвороба Піка. Кортико-базальна дегенерація. Лобно-скронева дегенерація. Деменція з тільцями Леві. Множинна системна атрофія		2			
	05.4.8 – 05.5.2	Нервово-м'язові захворювання. Первинні міодистрофії – міопатії. Вторинні міодистрофії (невральні та спінальні)	2				
	05.5.3 - 05.5.3.	Міодистрофії, які пов'язані з порушенням нервово-м'язового нейромедіаторного обміну.		2			

	1	Міастенія та міастенічні синдроми					
	05.5.3. 2 - 05.5.4	Міоплегії та міоплегічні синдроми. Міотонії. Поліміозити		2			
	05.5.5	Нервово-м'язові розлади соматогенного генезу			2		
	05.6	Боковий аміотрофічний склероз.	2				
	05.7	Хромосомні аномалії (синдром Дауна тощо).			2		
	05.8	Вроджені аномалії головного мозку, спинного мозку, черепа та хребта.			2		
	05.9	Сирингомієлія.	1				
	05.10	Дитячий церебральний параліч	1				
		КОНТРОЛЬ				2	
6		Курс VI. Ураження периферичного відділу нервової системи.	8	20	40	2	70
	06.1 – 06.4	Загальні відомості про ураження периферичного відділу нервової системи (соціально-медичне значення, епідеміологічні відомості тощо). Класифікації уражень периферичного відділу нервової системи Етіологія уражень периферичного відділу нервової системи. Патогенетичні механізми уражень периферичного відділу нервової системи		2	2		
	06.5 - 06.5.2	Невралгії. Невралгія трійчастого нерву. Невралгія язикоглоткового нерву.	2				
	06.5.3 - 06.5.4	Невралгія зовнішнього шкірного нерву стегна. Інші невралгії.		4			
	06.6 - 06.6.4	Нейропатії. Мононейропатії, мононеврити Нейропатія		4			

		лицевого нерву. Нейропатія зорового нерву. Нейропатія вестибулярного нерву. Інші нейропатії.					
	06.6.2	Полімононейропатії		2			
	06.6.3	Полінейропатії	2	2	8		
	06.7	Радикулопатії		2	6		
	06.8	Гангліоніти, гангліоневрити		2	4		
	06.9	Плексопатії, плексити		2	8		
	06.10	Тунельні синдроми	2		8		
	06.12, 06.12.1	Ураження периферичного відділу нервової системи при вертеброгенній патології. Ураження при дегенеративно дистрофічній патології хребта. Ураження при запальних захворюваннях хребта. Ураження при остеопорозі. Ураження периферичного відділу нервової системи при краніо1вертебральних аномаліях, дефектах розвитку головного та спинного мозку	2		10		
		КОНТРОЛЬ				2	
7		Курс VII. Запальні, інфекційні, пріонові, імуноопосередковані, аутоімунні захворювання нервової системи.	18	34	34	4	90
	07.1 – 07.04	Загальні відомості про запальні, інфекційні, пріонові, аутоімунні, імуноопосередковані захворювання нервової системи (медико1соціальне		2	2		

		значення, епідеміологічні дані тощо) Етіологічні чинники запальних, інфекційних, пріонових, аутоімунних, імуноопосередкованих захворювань нервової системи. Патогенетичні механізми виникнення та розвитку запальних, інфекційних, пріонових, аутоімунних, імуноопосередкованих захворювань нервової системи. Класифікація інфекційно-запальних захворювань нервової системи.					
	07.5	Гострі та хронічні менінгіти.	2		4		
	07.6	Енцефаліти.	2		4		
	07.7	Менінгоенцефаліти		2	4		
	07.8	Енцефаломієлополірадикулоне врити		2			
	07.10 - 07.11	Лейкоенцефаліти. Лейкоенцефалопатії			2		
	07.11 – 07.12	Арахноїдит головного мозку, хоріоепіндематит. Арахноїдит спинного мозку	2		4		
	07.13	Епідурити, пахіменінгіти		2			
	07.14	Мієліти		2	4		
	07.15	Поліомієліт та поліомієлітоподібні захворювання		2	2		
	07.16 – 07.16.2	Поліневрити. Синдром Гійєна- Барре. Синдром Ландрі.		2			

	07.17	Абсцес головного мозку		2			
	0.7.18	Туберкульоз нервової системи	2		2		
	07.19	Сифіліс нервової системи.	2		2		
	07.20	Захворювання, спричинені бактеріальними токсинами (правець, ботулізм)		2	2		
	07.21	Нейробореліоз.	2		2		
	07.22, 07.33	Нейроревматизм. Нейросаркоїдоз.		2			
	07.23	СНІД (загальні відомості, ураження нервової системи)	2		2		
	07.24	Герпетичні ураження нервової системи		2			
	07.25	Паразитарні захворювання з ураженням нервової системи.		2			
	07.26	Ураження нервової системи при гострих інфекційних хворобах.		2			
	07.27	Ураження нервової системи при хронічних інфекційних хворобах.		2			
	07.28 - 07.29	Ураження нервової системи при COVID-19. Післяінфекційні неврологічні синдроми.		2			
	07.30	Енцефаломієліт.		2			
	07.31 – 07.32	Розсіяний склероз Оптичний нейромієліт	2		4		
	07.34	Пріонові захворювання з ураженням нервової системи.	2				
	07.35	Післявакцинальні неврологічні прояви		2			
		Контроль				4	
8		VIII. Судинні ураження нервової системи.	6	22	60	2	90
	08.1 – 08.4	Загальні відомості про судинні ураження нервової системи (медико-соціальне значення, епідеміологічні дані тощо).		2	2		

		Класифікації судинних захворювань головного та спинного мозку. Фактори ризику судинних захворювань головного та спинного мозку. Етіологічні чинники судинних захворювань головного та спинного мозку.					
	08.4.1	Загальний та церебральний атеросклероз.		2	4		
	08.4.2 - 08.4.3	Артеріальна гіпертензія. Артеріальна гіпотензія.		2	4		
	08.4.4 – 08.5	Роль біохімічних змін крові в розвитку цереброваскулярних захворювань. Роль спадкових факторів в розвитку судинних захворювань нервової системи. Роль судинних аномалій та варіантів кровопостачання в розвитку судинних захворювань головного мозку. Роль соматичної патології та інших факторів в розвитку судинних захворювань нервової системи. Патогенетичні механізми розвитку судинної патології головного та спинного мозку.			8		
	08.6 - 08.7	Васкуліти з ураженням судин головного мозку. Васкулопатії з ураженням судин головного мозку.		2	4		
	08.8	Хронічна ішемія головного мозку. Судинна деменція	2		4		
	08.9	Хронічна ішемія спинного мозку		2	4		
	08.12	Хронічні венозні дисфункції головного мозку.		2			
	08.12 – 08.13.1	Гострі порушення мозкового кровообігу. Гострі порушення мозкового кровообігу		2	4		

		ішемічного генезу					
	08.13.1 .1	Гостра гіпертонічна енцефалопатія			4		
	08.13.1 .2	Минуці порушення мозкового кровообігу. Транзиторні ішемічні атаки		2	4		
	08.13.1 .3	Ішемічні інсульти	2		4		
	08.13.2 – 08.13.2 .4	Геморагічні інсульти. Внутрішньомозкові крововиливи. Паренхіматозні крововиливи. Внутрішньошлуночкові крововиливи. Субарахноїдальні крововиливи. Паренхіматозно субарахноїдальні крововиливи. Нетравматичні субдуральні та епідуральні крововиливи	2		4		
	08.14 - 08.15	Гострі мозкові порушення венозного кровообігу. Церебральний венозний тромбоз		2	4		
	08.16	Гострі порушення спінального кровообігу		2	4		
	08.17 08.18	Судинні мальформації головного та спинного мозку. Рідкісні судинні неврологічні синдроми (CADASIL, PRES тощо).		2	2		
		КОНТРОЛЬ				2	
9		Курс IX. Патологія вегетативної нервової системи. Нейроендокринні розлади.	4	22	22	2	50
	09.1 – 09.3	Загальні відомості про патологію вегетативної нервової системи (соціально- медичне значення, епідеміологічні дані тощо). Класифікація вегетативних		2			

		розладів. Вегетативні синдроми.					
	09.3.1 – 09.03.4	Синдром вегето-судинної дистонії. Кардіалгічний синдром. Гіпервентиляційний синдром. Абдомінальний синдром	2	2	2		
	09.3.5 – 09.4	Порушення терморегуляції. Церебральні (надсегментарні) вегетативні порушення (первинні, вторинні).			4		
	09.5	Периферичні (сегментарні) вегетативні порушення (первинні, вторинні).		2			
	09.6	Сполучні надсегментарні та сегментарні вегетативні порушення.		2			
	09.6.1	Синдром прогресуючої вегетативної недостатності (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики, диференційної діагностики).		2	2		
	09.7	Мігрень	2	2	2		
	09.8	Лицеві вегетативні невралгії		2	2		
	09.9 – 09.9.2	Ангіотрофонеvroзи. Хвороба та синдром Рейно. Еритромелалгія.		2	2		
	09.9.3 – 09.10	Набряк Квінке. Крапивниця. Рідкісні форми ангіотрофонеvroзов.			2		
	09.10	Панічні атаки.		2	2		
	09.11	Панічні атаки.		2	2		
	09.12 - 09.12.2	Вікові особливості розладів вегетативної нервової системи. Особливості клінічного перебігу вегетативних		2	2		

		порушень в різних вікових групах. Особливості в клімактеричному періоді.					
		КОНТРОЛЬ				2	
10		Курс Х. Травми нервової системи.	4	16	8	2	30
	10.1	Загальні відомості про черепно-мозкові травми, травми спинного мозку, периферичних нервів та травматичну хворобу мозку (соціально-медичне значення, епідеміологічні та статистичні дані, патогенетичні механізми тощо).		2			
	10.2, 10.2.1. 10.2.2	Черепно-мозкова травма. Класифікація. Клінічні форми черепно-мозкової травми.	2				
	10.2.2. 1	Струс головного мозку		2			
	10.2.2. 2	Забій головного мозку			2		
	10.2.2. 3	Внутрішньочерепні крововиливи		2	2		
	10.2.2. 3.1	Субарахноїдальні крововиливи		2			
	10.2.2. 4	Відділені наслідки черепно-мозкових травм, хронічна стадія травматичної хвороби мозку (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика, диференційна діагностика).	2		2		
	10.3	Травми хребта та спинного мозку.		2			
	10.3.1	Клінічні форми травм хребта та спинного мозку.		2			
	10.3.1. 1, 10.3.1. 2,	Струс спинного мозку (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика, диференційна діагностика). Забій спинного			2		

	10.3.1.5	мозку (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика, диференційна діагностика). Гематомієлія (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика, диференційна діагностика).					
	10.4, 10.4.1	Травми периферичного відділу нервової системи. Особливості клінічних проявів.		2			
	10.4.1. – 10.4.5	Травматичні мононейропатії. Травматичні полімононейропатії. Травматичні плексопатії. Алгічно-рефлекторні синдроми. Згинально-розгинальна травма шиї			2		
	10.6	Військові аспекти черепно-мозкової травми		2			
		КОНТРОЛЬ				2	
11		Курс XI. Пухлини нервової системи.	4	4	10	2	20
	11.1	Загальні відомості про пухлини головного мозку та спинного мозку (медико-соціальне значення, епідеміологічні дані тощо).			2		
	11.2 - 11.2.1,	Пухлини головного мозку. Класифікації пухлин головного мозку Клінічні прояви та перебіг пухлин головного мозку.	2		2		
	11.2.2. 1 - 11.2.2. 3	Загальномозкові симптоми. Вогнищеві симптоми. Психопатологічні симптоми.			2		
	11.2.3	Діагностика та диференційна діагностика пухлин головного мозку		2			
	11.3 - 11.3.1	Пухлини спинного мозку. Клінічні прояви та перебіг пухлин спинного мозку.	2		2		

	11.3.2	Діагностика та диференційна діагностика пухлин спинного мозку.			2		
	11.4, 11.4.1	Пухлини периферичних нервів.		2			
		КОНТРОЛЬ				2	
12		Курс XII. Епілепсія та епілептичні синдроми.	2	6	0	2	10
	12.1	Класифікація епілепсії та епілептичних синдромів. Етіологічні чинники. Патогенетичні механізми.	2				
	12.4	Клінічні прояви і перебіг.		2			
		Епілептичний статус		2			
	12.6	Діагностика та диференційна діагностика.		2			
		КОНТРОЛЬ				2	
13		Курс XIII. Соматоневрологічна патологія.	0	14	28	2	44
	13.1	Ураження нервової системи при захворюваннях системи кровообігу		2	4		
	13.2	Ураження нервової системи при захворюваннях дихальної системи		2	2		
	13.3	Ураження нервової системи при патології крові.		2	4		
	13.4	Ураження нервової системи при патології нирок.		2	2		
	13.5	Ураження нервової системи при захворювання органів малого тазу		2			
	13.6	Ураження нервової системи при захворюваннях шлунково кишкового тракту.		2	2		

	13.7 – 13.7.1	Ураження нервової системи при онкологічній патології. Паранеопластичні неврологічні синдроми			2		
	13.8	Ураження нервової системи при дифузній патології сполучної тканини			2		
	13.9	Ураження нервової системи при ендокринній патології.		2	2		
	13.10	Ураження нервової системи при первинних і вторинних метаболічних порушеннях			2		
	13.11	Ураження нервової системи при дефіциті вітамінів (групи В, РР, D, А тощо).			2		
	13.12	Клімакс і пов'язані з ним неврологічні синдроми.			4		
		КОНТРОЛЬ				2	
14		Курс XIV. Ураження нервової системи при впливі екзогенних факторів довкілля.	4	6	8	2	20
	14.1, 14.1.1	Ураження нервової системи при впливі токсичних факторів. Токсичні фактори та патогенетичні механізми їх впливу на нервову систему	2		2		
	14.1.2	Клінічні прояви токсичних уражень нервової систем		2			
	14.1.3	Діагностика та диференційна діагностика уражень нервової системи		2			
	14.2	Ураження нервової системи при впливі іонізуючого випромінювання .	2		2		

	14.3	Ураження нервової системи при електротравмі		2			
	14.3	Ураження нервової системи при перегріванні			2		
	14.4	Ураження нервової системи при переохолодженні			2		
		КОНТРОЛЬ				2	
15		Курс XV. порушення сну та бодрування.	0-	2	2	-0	4
	15.1 – 15.2	Інсомнії (клінічні особливості, діагностика). Нарколепсія Ідіопатична гіперсомнія (порушення циклу сон-неспанья)		2			
	15.2.1 – 15.2.2	Нарколепсія Ідіопатична гіперсомнія (порушення циклу сон-неспанья).			2		
16		Курс XVI. Невідкладні стани в неврології.	4	6	28	2	40
	16.1 – 16.6	Загальні відомості про невідкладні стани. Класифікація невідкладних станів. Етіологічні чинники невідкладних станів. Патогенетичні механізми невідкладних станів. Принципи діагностики невідкладних станів. Клінічні прояви та неврологічні характеристики невідкладних станів.		2			
	16.6.1 - 16.6.2	Коматозні стани різного генезу (клінічні характеристики, діагностика, диференційна діагностика). Шок (клінічні характеристики, діагностика).	2		2		
	16.6.3 – 16.6.5	Епілептичний припадок та епілептичний статус. Синкопальні стани. Кризові стани	2		2		
	16.6.5.1 -	Лікворно-гіпертензійні кризи. Набряк головного мозку,		2			

	16.6.5. 2	набряк набухання головного мозку.					
	16.6.5. 3 - 16.6.5. 4 5	Гіпертонічні кризи. Гіпотонічні кризи.			2		
	16.6.5. 5 - 16.6.5. 6	Міастенічні кризи. Холінергічні кризи		2			
	16.6.5. 7	Міоплегічні кризи			2		
	16.6.5. 8 - 16.6.5. 9	Больові кризи Гіпертермічні кризи			2		
	16.7 - 16.8	Акінетичний мутизм. Катаплексія			2		
	16.9	Психомоторне збудження			2		
	16.10	Невідкладні стани при гострих ураженнях головного мозку різного генезу (судинного, запального, травматичного, інтоксикаційного тощо)			2		
	16.11	Невідкладні стани при гострих ураженнях спинного мозку різного генезу.			2		
	16.12	Невідкладні стани при гострих ураженнях периферичного відділу нервової системи			2		
	16.13	Гостра неврологічна патологія при впливі токсичних речовин.			2		
	16.14 – 6.15	Невідкладні стани при електротравмі. Невідкладні стани при переохолодженні та перегріванні.			2		

	16.16	Гостра неврологічна патологія при метаболічних порушеннях (при цукровому діабеті, порушенні функції нирок, печінки, щитовидної залози, наднирників, панкреатиті тощо).			2		
	16.17	Смерть головного мозку (клінічні і параклінічні ознаки, діагностика)			2		
		КОНТРОЛЬ				2	
17		Курс XVII. Лікування та профілактика захворювань нервової системи.	0	22	46	2	70
	17.1 – 17.2	Саногенетичні та реабілітаційні аспекти в неврології. Принципи лікування неврологічних захворювань.			2		
	17.3 - 17.4	Основні засади та особливості використання фармакотерапії в клінічній практиці. Побічна дія лікарських засобів.			2		
	17.5 - 17.6	Лікувальні блокади. Лікувальні пункції		2	2		
	17.7	Методи невідкладної терапії та реанімації при патології нервової системи.		2	2		
	17.8	Принципи та особливості застосування фізіотерапевтичних методів лікування в неврології.			2		
	17.9	Хірургічне лікування в клініці			2		
	17.10 - 17.11	Психотерапія при неврологічних захворюваннях. Реабілітаційні заходи в неврології.			2		
	17.12	Імунопрофілактика (загальні і неврологічні аспекти)			2		
	17.13 - 17.14	Принципи та особливості лікування судинних		2	4		

		захворювань нервової системи. Профілактика судинних захворювань нервової системи					
	17.15 - 17.17	Принципи та особливості лікування запальних, інфекційних захворювань нервової системи. Профілактика запальних, інфекційних захворювань нервової системи. Принципи та особливості лікування аутоімунної та імонопосередкованої патології нервової системи.		2	4		
	17.18 - 17.19	Принципи та особливості лікування захворювань периферичного відділу нервової системи. Профілактика захворювань периферичного відділу нервової системи		2	2		
	17.20 - 17.22	Принципи та особливості лікування вегетативних розладів. Профілактика вегетативних розладів. Лікування клімактеричних розладів.		2	2		
	17.23	Принципи та особливості лікування епілепсії та епілептичних синдромів.		2	2		
	17.24	Принципи та особливості лікування нервово-м'язових захворювань.		2	2		
	17.25	Принципи та особливості лікування нейро- дегенеративних уражень нервової системи			2		
	17.26	Принципи та особливості лікування травматичних уражень нервової системи		2	2		
	17.27	Принципи та особливості лікування пухлин нервової системи.			2		

	17.28	Принципи та особливості лікування невідкладних станів в неврології.		2	2		
	17.29	Принципи та особливості лікування порушень сну.			2		
	17.30	Принципи та особливості лікування уражень нервової системи при соматичній патології			2		
	17.31	Принципи лікування бойових ушкоджень нервової системи.		2	2		
		КОНТРОЛЬ				2	
		ІСПИТИ	-	-	-	16	16
		Суміжні цикли	112				
		ВСЬОГО	208	260	416	52	936

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ТЕМ РЕФЕРАТІВ

1. Організація роботи неврологічного кабінету поліклініки.
2. Організація роботи неврологічного відділення стаціонару.
3. Етика і деонтологія в неврологічній практиці.
4. Профілактика та диспансеризація в неврології.
5. Санітарно-просвітницька робота лікаря-невролога.
6. Основні відомості про структурно-функціональну організацію нервової системи.
7. Основні анатоμο-фізіологічні відомості про черепні нерви.
8. Основні анатоμο-фізіологічні відомості про спинний мозок.
9. Основні анатоμο-фізіологічні відомості про стовбур мозку.
10. Основні анатоμο-фізіологічні відомості про кору головного мозку.
11. Основні анатоμο-фізіологічні відомості про підкіркові утвори.
12. Основні анатоμο-фізіологічні відомості про вегетативну нервову систему.
13. Анатоμο-фізіологічні особливості кровопостачання головного та спинного мозку.
14. Анатоμο-фізіологічні особливості оболонок, хоріоїдальних сплетінь, лікворної системи головного та спинного мозку. Утворення ліквору, циркуляція ліквору.
15. Основні відомості про нейромедіаторні системи.
16. Проблема болю (патогенетичні механізми виникнення та розвитку, клінічні характеристики).
17. Деменція (клінічні прояви, діагностичні особливості).
18. Порушення свідомості (форми, клінічні варіанти, клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика)

19. Порушення ліквородинаміки (гіпертензивний та гіпотензивний синдроми).
20. Пароксизмальні стани в неврології.
21. Ураження лімбіко-ретикулярного комплексу.
22. Викликані потенціали та їх використання в діагностиці захворювань нервової системи.
23. Електроенцефалографія (нейрофізіологічні основи метода та семіотика)
24. Стимуляційні методи електроміографії в діагностиці захворювань нервової системи.
25. Транскраніальна магнітна стимуляція в діагностиці захворювань нервової системи.
26. Боковий аміотрофічний склероз.
27. Розсіяний енцефаломієліт.
28. Розсіяний склероз.
29. Люмбальна пункція. Ліквор в нормі та при патологічних станах. Показання та протипоказання для проведення люмбальної пункції.
30. Токсичні полінейропатії.
31. Церебральні арахноїди і їх диференційна діагностика.
32. Спінальні арахноїди і їх диференційна діагностика.
33. Пріонові захворювання.
34. Спадкові захворювання метаболізму з ураженням нервової системи.
35. Ектодермальні дисплазії (факоматози, нейрофіброматоз Реклінгхаузена, туберозний склероз Бурневілья, хвороба Гіппеля-Ландау, синдром Стерджа-Вебера тощо).
36. Хвороба Паркінсона та синдром паркінсонізму.
37. Хорея (хвороба Гентінгтона, сенільна хорея, доброякісна спадкова хорея, мала хорея, нейроактоцитоз тощо).
38. Міастенія та міастенічні синдроми (етіологія, патогенетичні механізми, клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика).
39. Нервово-м'язові розлади соматогенного генезу (етіологія, патогенетичні механізми, клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика).
40. Загальні відомості про судинні ураження нервової системи (соціально-медичне значення, епідеміологічні та статистичні дані тощо). Фактори ризику судинних захворювань головного та спинного мозку. Етіологічні чинники судинних захворювань головного та спинного мозку.
41. Артеріальна гіпертензія.
42. Артеріальна гіпотензія.
43. Артеріовенозні мальформації судин головного та спинного мозку (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).
44. Вікові особливості судинної патології головного і спинного мозку.
45. Вегетативні синдроми.
46. Ангіотрофонеvroзи.

47. Особливості клінічного перебігу вегетативних порушень в різних вікових групах.
48. Відділені наслідки черепно-мозкових травм, хронічна стадія травматичної хвороби мозку (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика, диференційна діагностика).
49. Ураження нервової системи при дифузній патології сполучної тканини (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).
50. Ураження нервової системи при ендокринних захворюваннях (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).
51. Ураження нервової системи при первинних та вторинних метаболічних порушеннях (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).
52. Клімакс (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).
53. Патогенез епілепсії.
54. ЕЕГ в діагностиці епілепсії.
55. Лікування епілепсії та епілептичних синдромів.
56. Епілептичний статус.
57. Печінкова енцефалопатія.
58. Неврологічні прояви антифосфоліпідного синдрому.
59. Ураження нервової системи при ендокринологічних захворюваннях.
60. Ураження нервової системи при ревматичних захворюваннях.
61. Ураження нервової системи при захворюваннях серця і судин.
62. Ураження нервової системи при впливі іонізуючого випромінювання (патогенетичні механізми, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика, диференційна діагностика).
63. Ураження нервової системи при електротравмі (патогенетичні механізми, клінічні прояви, особливості перебігу).
64. Інсомнії (клінічні особливості, діагностика).
65. Гіперсомнії (клінічні особливості, діагностика).
66. Коматозні стани різного генезу (особливості клінічних проявів, перебігу, діагностики та диференційної діагностики).
67. Кризові стани в неврології.
68. Психомоторне збудження (клінічні прояви, диференційна діагностика).
69. Вікові особливості перебігу невідкладних станів в неврології.
70. Смерть головного мозку (клінічні та параклінічні прояви, діагностика).
71. Принципи та особливості лікування уражень нервової системи при соматичній патології.
72. Особливості лікування неврологічних захворювань в дитячому та похилому віці.

Освітньо-кваліфікаційна характеристика лікаря-спеціаліста-невролога.

Лікар невролог повинен знати:

- організаційну структуру неврологічної служби району, міста, функціональні напрямки її діяльності;
- основні державні та відомчі документи, якими керується неврологічна служба у своїй діяльності;
- проведення аналізу основних показників діяльності неврологічного відділення та неврологічного кабінету поліклініки;
- питання диспансеризації та лікарсько-трудової експертизи;
- особливості роботи лікаря-невролога в екстремальних умовах (епідемія, землетрус, потоп);
- анатомію та фізіологію нервової системи, гістологічні зміни нервової системи при патологічних станах;
- основи топічної діагностики;
- основи клінічних і параклінічних методів дослідження неврологічних хворих;
- несумісність лікарських препаратів, що застосовуються при неврологічних захворюваннях, побічні дії ліків;
- хірургічні методи лікування неврологічних хворих;
- механізм дії та основні принципи використання фізичних методів лікування в неврології;
- показання до застосування психотерапевтичних методів лікування неврологічних хворих;
- питання організації та проведення профілактики неврологічних захворювань;
- питання інтенсивної терапії та реанімації неврологічних хворих;
- етіологію, патогенез, клінічні прояви діагностики та лікування захворювань периферичної нервової системи, судинних захворювань нервової системи, інфекційні та інфекційно-алергічних уражень нервової системи, захворювань

вегетативної нервової системи, закритих травм головного, спинного мозку та периферичних нервів, спадкових захворювань нервової системи, пухлини нервової системи, епілепсії, епілептичні синдроми та не епілептичних пароксизмальних станів, основних професійних захворювань нервової системи;

- клінічні прояви та лікування уражень нервової системи при соматичних захворюваннях, при дії токсичних і фізичних факторів, алкоголізмі, наркоманії, токсикоманії;
- особливості перебігу неврологічних захворювань у дитячому та похилому віці.

Лікар невролог повинен вміти:

- зібрати загальний анамнез, оцінити його, виділити із анамнезу особливості перебігу неврологічного захворювання;
- провести загальний огляд та оцінити соматичний статус хворого;
- провести неврологічне обстеження хворого (огляд тіла з метою виявлення дегенеративних ознак, трофічних розладів, провести дослідження функції черепних нервів, рефлексорно-рухової сфери, координації рухів, чутливості, наявності менінгеальних симптомів, патології вегетативної нервової системи, оцінити стан вищих кіркових функцій та психіки);
- оцінити дані неврологічного статусу, виділити провідні синдроми ураження нервової системи, визначити локалізацію патологічного процесу (провести топічну діагностику);
- обґрунтувати план параклінічного обстеження хворого;
- оцінити результати додаткових методів обстеження хворого (загальний, біохімічний, бактеріологічний, імунологічний аналізи крові, коагулограму, аналіз сечі, дані дослідження ліквору, дані офтальмологічного, отоневрологічного досліджень, електроенцефалографії, ехоенцефалоскопії, міографії, реоенцефалографії, радіологічних та рентгенологічних методів обстеження);

- провести диференційну діагностику;
- обґрунтувати клінічний діагноз;
- призначити етіологічне, патогенетичне та симптоматичне лікування, дати рекомендації;
- здійснити обґрунтований запис у амбулаторній картці хворого, поставити діагноз, призначити амбулаторне лікування.

Лікар невролог повинен володіти наступними практичними навичками:

- оформлення історії хвороби на основі проведення загального та неврологічного обстеження хворого, оцінки цих даних, обґрунтування діагнозу та плану лікувальних заходів;
- огляд очного дна, периметрія;
- аудіометрія;
- ехоенцефалоскопію;
- діагностична люмбальна пункція з ліквородинамічними пробами;
- лікувальні блокади нервових утворень (корінців, вузлів, нервових стовбурів);
- штучне дихання, масаж серця, дренаж трахеобронхіального дерева;
- методи психотерапевтичного впливу на хворого.

**ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ, НА ЯКИХ
БАЗУЄТЬСЯ ПРИМІРНА ПРОГРАМА, РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА,
ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ**

1. Наказ МОЗ України № 1254 від 22.06.2021 року «Про затвердження Положення про інтернатуру»
2. European Training Requirements for Neurology / European Union of Medical Specialists (EUMS). - www.uems.eu
3. EAN_Curriculum_TrainingRequirements_A4_web-v2021.pdf (uems-neuroboard.org)
4. Neuro exam https://learninglink.oup.com/access/the-neuroexam-video#tag_01-introduction-to-the-neurological-exam
5. Guidance (Evidence-based recommendations developed by independent committees, including professionals and lay members, and consulted on by stakeholders) <https://www.nice.org.uk/>
6. Діагностичні алгоритми в неврології / За ред. Гриб В.А., Яворської Н.П. – Медкнига, 2017. – 48 с.
7. Методи обстеження неврологічного хворого / Соколова Л.І., Черенько Т.М., Ілляш Т.І., Довбонос Т.А., Мельник В.С. – Медицина, 2015. - 144 с.
8. Прокопів М.М., Віничук С.М. Вертебробазиллярні інсульти. К:Авіцена, 2021. – 240с.
9. Рекомендації щодо діагностики та лікування хвороби Паркінсона / За ред. Карабань І.М. – ТОВ «МЖ Нейроньюз», 2017. – 84 с.
10. Ткаченко О.В. Стовбур головного мозку: анатомо-фізіологічні характеристики та клінічні особливості уражень.-К:Знання України, 2019.- 128 с.
11. Топічна діагностика патології нервової системи. Алгоритм діагностичного пошуку / За ред. Шкробот С.І. – Укрмедкнига, 2019. – 156 с.